24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6494 — 19 ՄԱՅԻՍ 1907 — ՇԱԲԱԹ — 19 ՐԷՊ-ԻԻԼ-ԱԻԷԼ 1325 — 1 JUIN 1907 — 24me année № 6494

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ 80 Գրշ.
ԴԱՒԱՌԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրք.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽԵՔԸ ՄԻԵՐ ԳԻՐԱՑ
20 հատ 1 դրուշոց փող
1 մեծ.ի հատուով կ'բեզուենուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درعليه ده غلطه · اره ولك غزته سى اداره خانه سى

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ԱՐԴԻՒՆԱՒՈՐ ՊԱՇՏՕՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երկարամեայ բարւոք պաշտօնավարութենէ ետք, յոգնութիւն զգացին մէկ քանի բարեգործական և դպրոցական Հաստատութեանց Խնամակալութիւնները: Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը Կեդրոնական Վարժարանի Խնամակալութիւնը և Արմաշի Խնամակալութիւնը կը հրաժարին:

Բաց ի այս մեծ Հաստատութեանց վարիչ մարմիններէն, հրաժարական տուին նաև Ուսուցչաց Օգնութեան Մնտուկի Հոգաբարձութիւնը և Որբանոցի Խնամակալութիւնը:

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան հրաժարականը Արեւելք ժամանակին ամէնէն առաջ ծանոյց, յայտարարելով որ այդ հրաժարականը ո՛չ թէ որ և է դժգոհութեան մը՝ այլ պարզապէս երկարամեայ պաշտօնավարութեան արդիւնք է: Ս. Փրկչի Հիւանդանոցը իր յարակից չէնքերով, այժմ մեր ազգային ամէնէն մեծ բարեգործական հաստատութիւնն է: Շնորհիւ Վեհ. Կայսեր, Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցը օրըստօրէ մեծցած ու ծաղկած է: Ս. Պարիարք Հօր և արդի Հոգաբարձութեան անխոնջ և արդիւնաւէտ ջանքերուն շնորհիւ՝ Հիւանդանոցը իր ծաղկման ամէնէն փայլուն շրջանը մտած է: Ապերախտութիւն է պարզապէս այս իրողութիւնը ուրանալ: Սակայն այսպիսի մեծ հաստատութիւն մը ամէնուրեք միշտ նորանոր բարեշրջումներու պէտք կ'ունենայ և ասոնք յաճախ արձագանգ կը գտնեն մամուլի մէջ: Առաջարկուած բարեփոխումներէն ոմանք անիրականալի կ'ըլլան, այլք՝ ո՛չ. ոմանք անմիջապէս Հոգաբարձութեան կողմէ նկատի կ'առնուին, այլք կը մերժուին: Վերջապէս Հիւանդանոցը սաստ սաստ [illegible] Թեան մը վարչութիւնը միշտ քննադատութեան տեղի կուտայ և այս պարագան երբեք արատ չի բերեր այն մեծ ծառայութեանց, զորս արդի Հոգաբարձութիւնը մատուցած է այդ Հաստատութեան:

Կեդրոնականի Խնամակալութիւնն ևս տասնամեայ շրջան մը բոլորած է, այսինքն իր պաշտօնավարութեան, օրինական տարեշրջանի համաձայն որոշուած ժամանակին կրկնապատիկը: Ինչպէս արդէն ծանուցուեցաւ, Խնամակալութիւնը իր տասնամեայ գործունէութեան մասին ընդարձակ տեղեկագիր մը կազմած է Ս. Պարիարք Հօր մատուցելու համար: Ցայսմի է արդէն որ Կեդրոնական Վարժարանն ալ արդի Խնամակալութեան օրով հետզհետէ ծաղկած է մնտեսապէս և ուսումնապէս:

Արմաշի Խնամակալութիւնն ալ թէև երկարամեայ պաշտօնավարութիւն ունեցած է, բայց անոր հրաժարականը Տ. Կորիւն վրդ.ի ընթացքին կը վերագրուի: Դպրեվանքի ապագան ալ, ուրեմն, առայժմ անորոշութեան մատնուած է:

Ամէն պարագայի մէջ, այժմ այս երեք մեծ Հաստատութեանց բազմապիսի պէտքերն ու կարիքները հոգալու համար կարող անձինք պէտք են, և ինչպէս փորձառութիւնն ալ ցոյց կուտայ, կարող և յարմար մարդիկ գտնել բաւական դժուարին գործ մըն է: Բաց ասի, նորերը միշտ հիներուն փորձառութիւնը չեն ունենար և եթէ բարեխիղճ չըլլան և իրենց մատուցուած խնդիրները հիմնովին չուսումնասիրեն, իրենց յանձնուած գործը միշտ կը կաղայ: Այս պատճառներով, լաւագոյն է, ընդունուած սովորութեան համաձայն, Խնամակալութեանց կամ Հոգաբարձութեանց անդամներուն կէսը պահել և հրաժարելու համար յարգելի պատճառներ ունեցողներուն տեղ նորեր ընտրել: Վերոյիշեալ Հաստատութեանց համար ընտրելի կրնան ըլլալ այնպիսի անձեր, որոնք կամ իբր դրամատէր և կամ իբր մասնագէտ ու մասնակարար համբաւ մը ունին և կրնան օգտակար դառնալ:

Ցայսմի է թէ ո՛րքան օգտակար հաստատութիւն մըն է Ուսուցչաց Օգնութեան Մնտուկը իր վարտ դրամագլուխով, իր դեռ բոլորովին անապահով աղքատիկ նիւթական միջոցներով: Ռ. Պէրպէրեանի, Հոգաբարձութեան ատենապետին, մահուընէն ետքը այժմ իր ընկերակիցներն ալ խմբովին հրաժարական կուտան: Որբանոցի Խնամակալութիւնն ալ գործին դժուարութիւնները նկատի առնելով, արդէն ժամանակէ մը ի վեր հրաժարական տուած է:

Այս հրաժարականները հարկաւ արժանաւոր ընտրելիներու պէտք մը պիտի զգացնեն, բայց չնայելով այս պաշտօններու պատուակալ ըլլալուն, շատեր սիրայօժար պիտի ստանձնեն: Պարիարքարանը անչուշտ ամէնէն արժանաւորները պիտի կոչէ այսքան պատասխանատու և կարեւոր պաշտօններու համար:

Կը լսենք թէ Պատրիարքարանի Խորհուրդներու անդամներէն ոմանք ալ կը հրաժարին և անոնց տեղ նորեր պիտի ընտրուին: Խորհուրդներու անդամներ կան, որոնք նիստերու չեն յաճախեր և իբր պատուակալ անդամ կ'ուզեն տիտղոսին պահել առանց իրենց պաշտօնին վերաբերեալ գործերով զբաղելու, անշուշտ այսպիսի անդամակցութիւն չի կրնար օգտակար ըլլալ և Խորհուրդներու բարւոք պաշտօնավարութեան նպաստել:

Դատաստանական Խորհրդոյ հին անդամներէն ոմանք մնացին իրենց պաշտօնին վրայ, այլք նոր եկան: Սկզբունքի խնդիր մըն է իրաւաբաններ ընդունիլը: Ոմանք երկիւղ կը յայտնէին որ Դատաստանական Խորհրդոյ առջեւ պատուոյ և դրամի խնդիրներ յաճախ կը յեղկեղուին և կասկած կը յայտնեն որ իրաւաբաններ իրենց արուեստի կամ զբաղմունքի տեսակէտով կրնան չահագրգռուիլ ամուսնական խնդիրներով և ըստ այմ իրաւունք կուտան ի վերջոյ: Այս կարծիքը շատ տարածուած է Դատաստանական Խորհրդոյ հետ գործ ունեցողներու շրջանակներուն մէջ: Բայց ասի բնաւորութեան և խղճի խնդիր է և ամէն փաստաբան միեւնոյն չափով պէտք չէ չափել:

Ամէն պարագայի մէջ, Դատաստանական Խորհրդոյ անդամակցութեան պէտք է հրաւիրել վերին ատիճանի անկաշառ, փորձառու, խղճամիտ, պարկեշտ և արդարաբար մարդիկ որոնք արտաքին երեւոյթներէ պէտք չէ խաբուին և խեղճ կիներու ու թշուառ պլտիներու իրաւունքը իրենց զրհեղ և խորամանկ ամուսիններու դէմ պաշտպանելու բարեխղճութիւնն ունենան, և կա՛մ ամուսինն ու զաւակները լքելով օտարի մը տունը ապաւինող կիներու դէմ այրերու Ուսումնական Խորհրդոյ անդամները թէև թուով լրիւ են, բայց անոնցմէ երկուքը նիստերէն մինչեւ այժմ հեռու կը մնան, մէկը հիւանդութեան և միւսը անյայտ պատճառով: Ուսումնական Խորհուրդին նոր անդամները Կրթական նոր Ծրագրին լուրջ ուսումնասիրութեան մը կարօտ ըլլալը չեղած են և այս պատճառով այս խնդիրը չի յուսացուիր որ չուտով լուծուի:

Տնտեսական Խորհուրդն ալ առ այժմ առօրեայ խնդիրներով կը զբաղի: Անոր անդամներն ալ շատ մը հաշիւներ դեռ անձամբ և տեղն ու տեղը քննելու ժամանակ չեն ունեցած: Իրաւասութեան խնդիր մըն ալ կայ այդ Խորհրդոյ մէջ, որ կը յուսանք թէ շուտով պիտի լուծուի:

Արդ, տեսնենք թէ հիներուն տեղ եկողները աւելի արժանաւոր պիտի ըլլա՞ն:

ՕՐՈՒԱՆ ՆՇՄԱՐՆԵՐ

ԿԵԱՆԷԻ ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ. ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՅՈՐ ՄԸ.

Դարանային պատոյի թարմ յիշատակով մը պիտի սկսիմ այս անգամ, — դէպք մը այնքան պարզ, արագ ու անուրջմարելի կերպով անցնող որուն առջեւ չպիտի արժէր կանգ առնել, եթէ լուռ վիպականութիւն մը չպարունակէր ան իր մէջ, սիրային առասի մը գաղտնիքը գուցէ՝ չբացատրուելու, անծանօթ մնալու սահմանուած: Եւ թերեւս, այս իսկ պատճառով, հետաքրքրող: Անցած կիրակի էր, մայիսեան այն զով օդով որ դէպ ի Շիլլիի բարձունքը ձգած հրապուրած էր Բերացիներու այն անագին բազմութիւնը որ մինչեւ Բէատանէ կառքով երթուդարձ մը կատարելու պերճանքը չկրնար վայելել տալ ինքզինքին ու կը գոհանայ պտոյտներով «Բէատանէի բարձունք» կոչուած դալարազարդ սարահարթերուն վրայ, կամ չրջակայ քանի մը գեղջուկ պարտէզները՝ ժողովրդային դասին զբօսանքի յատկացուած: Ատոնցմէ մէկը, էն պզտիկը, կը գտնուի մեր գերեզմանատան հանդէպ, ուր այս եղանակին՝ չրջուն նուագածուներու խումբեր իրենց երաժշտութեամբ, մարդերուն վրայ տեղաւորուած ընտանիքներ՝ իրենց դաշտային զբօսանքներով, պարտէզը եղերող փոշեւոյ լայն ճամբէն սուրացող կառքերու անվերջ չարքը, հակապակեր մը կը կազմեն գերեզմանոցին լուռ ամայութեանը հետ: Արեւամուտին մօտ էր, ու կառուղին կը սկսէր ամայանալ, մինչ պարտէզը ուր կը գտնուէի՝ կը պարպուէր հետզհետէ. բարեկամի մը հետ վերջին չրջան մըն ալ կատարելու բաղձանքնիս, մարդերուն ու մացառուտներուն մէջէն մեղի առաջնորդեց, անդգալաբար, դէպ ի գերեզմանատան դուռը որուն դէմ կեցած կը դիտէինք այդ հոյակերտ բարձր նատու և կարեւոր պաշտօններու համար:

Կը լսենք թէ Պատրիարքարանի Խորհուրդներու անդամներէն ոմանք ալ կը հրաժարին և անոնց տեղ նորեր պիտի ընտրուին: Խորհուրդներու անդամներ կան, որոնք նիստերու չեն յաճախեր և իբր պատուակալ անդամ կ'ուզեն տիտղոսին պահել առանց իրենց պաշտօնին վերաբերեալ գործերով զբաղելու, անշուշտ այսպիսի անդամակցութիւն չի կրնար օգտակար ըլլալ և Խորհուրդներու բարւոք պաշտօնավարութեան նպաստել:

Դատաստանական Խորհրդոյ հին անդամներէն ոմանք մնացին իրենց պաշտօնին վրայ, այլք նոր եկան: Սկզբունքի խնդիր մըն է իրաւաբաններ ընդունիլը: Ոմանք երկիւղ կը յայտնէին որ Դատաստանական Խորհրդոյ առջեւ պատուոյ և դրամի խնդիրներ յաճախ կը յեղկեղուին և կասկած կը յայտնեն որ իրաւաբաններ իրենց արուեստի կամ զբաղմունքի տեսակէտով կրնան չահագրգռուիլ ամուսնական խնդիրներով և ըստ այմ իրաւունք կուտան ի վերջոյ: Այս կարծիքը շատ տարածուած է Դատաստանական Խորհրդոյ հետ գործ ունեցողներու շրջանակներուն մէջ: Բայց ասի բնաւորութեան և խղճի խնդիր է և ամէն փաստաբան միեւնոյն չափով պէտք չէ չափել:

Ամէն պարագայի մէջ, Դատաստանական Խորհրդոյ անդամակցութեան պէտք է հրաւիրել վերին ատիճանի անկաշառ, փորձառու, խղճամիտ, պարկեշտ և արդարաբար մարդիկ որոնք արտաքին երեւոյթներէ պէտք չէ խաբուին և խեղճ կիներու ու թշուառ պլտիներու իրաւունքը իրենց զրհեղ և խորամանկ ամուսիններու դէմ պաշտպանելու բարեխղճութիւնն ունենան, և կա՛մ ամուսինն ու զաւակները լքելով օտարի մը տունը ապաւինող կիներու դէմ այրերու Ուսումնական Խորհրդոյ անդամները թէև թուով լրիւ են, բայց անոնցմէ երկուքը նիստերէն մինչեւ այժմ հեռու կը մնան, մէկը հիւանդութեան և միւսը անյայտ պատճառով: Ուսումնական Խորհուրդին նոր անդամները Կրթական նոր Ծրագրին լուրջ ուսումնասիրութեան մը կարօտ ըլլալը չեղած են և այս պատճառով այս խնդիրը չի յուսացուիր որ չուտով լուծուի:

Տնտեսական Խորհուրդն ալ առ այժմ առօրեայ խնդիրներով կը զբաղի: Անոր անդամներն ալ շատ մը հաշիւներ դեռ անձամբ և տեղն ու տեղը քննելու ժամանակ չեն ունեցած: Իրաւասութեան խնդիր մըն ալ կայ այդ Խորհրդոյ մէջ, որ կը յուսանք թէ շուտով պիտի լուծուի:

Արդ, տեսնենք թէ հիներուն տեղ եկողները աւելի արժանաւոր պիտի ըլլա՞ն:

ՕՐՈՒԱՆ ՆՇՄԱՐՆԵՐ

ԿԵԱՆԷԻ ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ. ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՅՈՐ ՄԸ.

Դարանային պատոյի թարմ յիշատակով մը պիտի սկսիմ այս անգամ, — դէպք մը այնքան պարզ, արագ ու անուրջմարելի կերպով անցնող որուն առջեւ չպիտի արժէր կանգ առնել, եթէ լուռ վիպականութիւն մը չպարունակէր ան իր մէջ, սիրային առասի մը գաղտնիքը գուցէ՝ չբացատրուելու, անծանօթ մնալու սահմանուած: Եւ թերեւս, այս իսկ պատճառով, հետաքրքրող: Անցած կիրակի էր, մայիսեան այն զով օդով որ դէպ ի Շիլլիի բարձունքը ձգած հրապուրած էր Բերացիներու այն անագին բազմութիւնը որ մինչեւ Բէատանէ կառքով երթուդարձ մը կատարելու պերճանքը չկրնար վայելել տալ ինքզինքին ու կը գոհանայ պտոյտներով «Բէատանէի բարձունք» կոչուած դալարազարդ սարահարթերուն վրայ, կամ չրջակայ քանի մը գեղջուկ պարտէզները՝ ժողովրդային դասին զբօսանքի յատկացուած: Ատոնցմէ մէկը, էն պզտիկը, կը գտնուի մեր գերեզմանատան հանդէպ, ուր այս եղանակին՝ չրջուն նուագածուներու խումբեր իրենց երաժշտութեամբ, մարդերուն վրայ տեղաւորուած ընտանիքներ՝ իրենց դաշտային զբօսանքներով, պարտէզը եղերող փոշեւոյ լայն ճամբէն սուրացող կառքերու անվերջ չարքը, հակապակեր մը կը կազմեն գերեզմանոցին լուռ ամայութեանը հետ: Արեւամուտին մօտ էր, ու կառուղին կը սկսէր ամայանալ, մինչ պարտէզը ուր կը գտնուէի՝ կը պարպուէր հետզհետէ. բարեկամի մը հետ վերջին չրջան մըն ալ կատարելու բաղձանքնիս, մարդերուն ու մացառուտներուն մէջէն մեղի առաջնորդեց, անդգալաբար, դէպ ի գերեզմանատան դուռը որուն դէմ կեցած կը դիտէինք այդ հոյակերտ բարձր նատու և կարեւոր պաշտօններու համար:

Կը լսենք թէ Պատրիարքարանի Խորհուրդներու անդամներէն ոմանք ալ կը հրաժարին և անոնց տեղ նորեր պիտի ընտրուին: Խորհուրդներու անդամներ կան, որոնք նիստերու չեն յաճախեր և իբր պատուակալ անդամ կ'ուզեն տիտղոսին պահել առանց իրենց պաշտօնին վերաբերեալ գործերով զբաղելու, անշուշտ այսպիսի անդամակցութիւն չի կրնար օգտակար ըլլալ և Խորհուրդներու բարւոք պաշտօնավարութեան նպաստել:

Դատաստանական Խորհրդոյ հին անդամներէն ոմանք մնացին իրենց պաշտօնին վրայ, այլք նոր եկան: Սկզբունքի խնդիր մըն է իրաւաբաններ ընդունիլը: Ոմանք երկիւղ կը յայտնէին որ Դատաստանական Խորհրդոյ առջեւ պատուոյ և դրամի խնդիրներ յաճախ կը յեղկեղուին և կասկած կը յայտնեն որ իրաւաբաններ իրենց արուեստի կամ զբաղմունքի տեսակէտով կրնան չահագրգռուիլ ամուսնական խնդիրներով և ըստ այմ իրաւունք կուտան ի վերջոյ: Այս կարծիքը շատ տարածուած է Դատաստանական Խորհրդոյ հետ գործ ունեցողներու շրջանակներուն մէջ: Բայց ասի բնաւորութեան և խղճի խնդիր է և ամէն փաստաբան միեւնոյն չափով պէտք չէ չափել:

Ամէն պարագայի մէջ, Դատաստանական Խորհրդոյ անդամակցութեան պէտք է հրաւիրել վերին ատիճանի անկաշառ, փորձառու, խղճամիտ, պարկեշտ և արդարաբար մարդիկ որոնք արտաքին երեւոյթներէ պէտք չէ խաբուին և խեղճ կիներու ու թշուառ պլտիներու իրաւունքը իրենց զրհեղ և խորամանկ ամուսիններու դէմ պաշտպանելու բարեխղճութիւնն ունենան, և կա՛մ ամուսինն ու զաւակները լքելով օտարի մը տունը ապաւինող կիներու դէմ այրերու Ուսումնական Խորհրդոյ անդամները թէև թուով լրիւ են, բայց անոնցմէ երկուքը նիստերէն մինչեւ այժմ հեռու կը մնան, մէկը հիւանդութեան և միւսը անյայտ պատճառով: Ուսումնական Խորհուրդին նոր անդամները Կրթական նոր Ծրագրին լուրջ ուսումնասիրութեան մը կարօտ ըլլալը չեղած են և այս պատճառով այս խնդիրը չի յուսացուիր որ չուտով լուծուի:

Տնտեսական Խորհուրդն ալ առ այժմ առօրեայ խնդիրներով կը զբաղի: Անոր անդամներն ալ շատ մը հաշիւներ դեռ անձամբ և տեղն ու տեղը քննելու ժամանակ չեն ունեցած: Իրաւասութեան խնդիր մըն ալ կայ այդ Խորհրդոյ մէջ, որ կը յուսանք թէ շուտով պիտի լուծուի:

Արդ, տեսնենք թէ հիներուն տեղ եկողները աւելի արժանաւոր պիտի ըլլա՞ն:

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐ՝ ՈՐ ԱՆՏԵՐ ԿԸ ՄՆԱՆ

Միլիոններ որ փողոցի սալայատակներուն վրայ կը կենան և կը սպասեն որ մէկը գայ զերենք փնտռէ, գտնէ և ժողվէ: Անճարակները ատոնց քովէն կ'անցնին կ'երթան, առանց իսկ քիչ մը ծռելու և վերցնելու զանոնք. խելացիներն ալ իրենց խելքին վստահացած՝ կ'երթան թաքուն գանձեր փնտռելու: Բայց մեր ըսելիքը այն տեսակ գանձերու, միլիոններու համար չէ որ գետնին խորերէն դուրս հանուելու համար ատժանելի յոգնութիւններու պէտք կայ. մենք կ'ակնարկենք պետական արժեթուղթերու վիճակախաղութեանց մէջ առաջին կամ երկրորդական պարգեւները շահողներուն որոնք տարիներէ ի վեր չեն փութար տիրանալ իրենց վիճակած հարստութեանց, լրագիրներու մէջ հրատարակուած ցուցակներուն չեն նայիր, կրկնակ ազդերու ականջ չեն կախեր և պարգեւադրամը պանքային մէջ կը մնայ՝ մինչ իրենք, ասդին, թերեւս աղքատ կ'ապրին: Եթէ բարեհաճէին հին մնուտկի մը կամ դարակի մը մէջ ակնարկ մը ձգել, քննել, փնտռել, թերեւս պէտք ունենային շնորհակալ ըլլալու բախտի ատատուածին:

Ինչպէս յայտնի է, վիճակախաղութեանց ամէն տեսակներն ալ գլխաւոր և երկրորդական պարգեւներ ունին, շատած և չը գանձուած պարգեւներուն քանակը հարիւրաւոր ընտանիքներ աղքատութենէ հարստութեան վերածնցնելու բաւական է: Վերջերս Վիեննայի Մերիիւր սեղանաւորական շաբաթաթերթին կողմէ հրատարակուած մէկ ցուցակէն կ'երեւի թէ այսօրինակ չգանձուած պարգեւներու քանակը կը հասնի տասնրեօթը միլիոն ֆրանքի:

Հաւատալի չի թուիր այս. բայց դատապարտելի անհոգութեան հետեւանք է և հասարակութենէն մեծ մաս մը անիմաստ է իր ունեցած արժեթուղթերուն վիճակահանութեանց ցուցակներուն հետեւելու: Հետեւեալ վաւերական և հետաքրքրական պատմութիւնները ապացոյց են ասոր: Անցեալները գործաւոր մը Մերիիւրի գրասենեակը ներկայանալով, վիճակահանութեան պարտատոմսի մը հանեց գրպանէն և ծախել ուզեց զայն, ըսելով թէ դրամի պէտք ունի: Այդ արժեթուղթը իր ամսնութեան ատեն կնոջը նուիրած էր հարսնեւորներէն մէկը և կինը մինչեւ այն ատեն ամբապէս պահած էր զայն իր սընտուկին մէջ: Դրասենեակի պաշտօնեան յետ քննութեան տեսաւ որ այս թիւը տարիներ առաջ 40,000 քուրոնի առաջին պարգեւը շահած էր, և անուղղակի կերպով հասկցուց իրականութիւնը գործաւորին, որ չհասկնալով թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզէ պաշտօնեան, գլուխը երերցուց և ըսաւ. — «Ինչ որ է, այս արժեթուղթը ծախել կ'ուզեմ»: — «Բայց քնելլ տուած չէ՞ք ձեր թուղթին թիւը»: — «Ինչո՞ւ համար»: — «Ուրեմն չէ՞ք դիտեր թէ այս տեսակ պարտատոմսերը վիճակահանութեան կ'ելնեն՝ թէ չէ՞ ֆրանքներ մտոր դնենք. այսչափ դրամի համար ի՞նչ հարկ ասոր անոր դիմել և անհանգիստ ընել»:

Վերջապէս երկար բացատրութիւններ տալ պէտք եղաւ գործաւորին, հասկցնելու համար անոր թէ 40,000 քուրոնի տէր եղած էր:

Անգամ մըն ալ պառաւ մը Վիեր Պանքին արժեթուղթ մը ներկայացնելով ըսաւ. «Թոռս այսօր պիտի հաղորդուի. դրամի պէտք ունիմ, նոր հագուստ մը դնելու անոր»:

Բնութեամբ տեսնուեցաւ որ տասը տարի առաջ երկու հարիւր յիսուն հազար ֆրանքի մեծ պարգեւը շահած էր այդ պարատոմսին թիւը: Երկար բարակ բացատրութեանց պէտք եղաւ, հասկցնելու համար այդ պառաւին թէ շահած էր, շատ շահած էր, մինչ նա արժեթուղթին փոխարժէքը կը խնդրէր շարունակ «Սպասեցէք քիչ մը և ձեր ուզածէն աւելի՝ շատ, շատ դրամ պիտի տրուի ձեզ», կ'ըսէր պաշտօնեան, մինչ պառաւը բարկանալով կը գոչէր. «Այսօր իսկ պէ՛տք ունիմ դրամի. այսօրուընէ անդին ըլլայ ալ կ'ըլլայ չըլլայ ալ: Այսօր պիտի գնեմ թոռանս հագուստը:» Երկանկութեան զգացումը փայլեցաւ անոր դէմքին վրայ երբ պաշտօնեան ժպտելով հարիւր ֆրանք տուաւ անոր և ըսաւ «Ասիկա կը բաւէ՞.» պառաւը դրամը ձեռք առնելով հանդարտելէ ետքը, սկսաւ ըմբռնել 250,000 ֆր.ի պարգեւը շահած ըլլալուն ճշմարտութիւնը. խելքը դարձաւ և պէտք եղաւ բռնել զայն որ չիյնայ...:

Ուրիշ դէպք մըն ալ: Մորավիոյ գիւղերէն մէկուն երեցը Վիեննա երթալով, ժամանակ մը ի վեր իր քով պահած մէկ արժեթուղթին վիճակահանութենէն պարգեւ մը շահած ըլլալը կամ չըլլալը ստուգելու համար Բրէտի Անդղալա պանքային յանձնեց ու գնաց: Բնութեամբ տեսնուելով որ այդ թիւը երեք հարիւր հազար ֆրանք շահած է, անմիջապէս մարդ ղրկուեցաւ այն տունը զոր երեցը ցուցուցած էր: Պաշտօնեան դռան երեցը խեղճուկ ասն մը պատուհանին առջեւ նստած, և ըսաւ. «Արժեթուղթին քննութեան արդիւնքը աւետել եկայ ձեզ: Մի՛ այլայլիք. սակայն, արժանապատիւ հայր, մեծ բախտ մը վիճակած է ձեզ: Բնեցենք և տեսանք որ երեք հարիւր հազար ֆրանք շահած է ձեր թիւը»: Երեցը անտարբեր մնաց. և վայրկեան մը խորհելէ ետք, յարեց.— «Այդչափ դրամը ի՞նչ պիտի ընէ ինձի պէս խեղճ ու հիւանդ անձ մը. պէտք չունիմ ատոր»: Մէկ քանի օր ետք Վիեննա երթալով, դեղչեց իրեն վիճակած պարգեւը, իր եկեղեցիին համար չգեղ նուէրներ գնեց. Օլմիւցի եկեղեցիին ալ շատ բան նուիրեց և դրամին մնացորդն ալ բաժնեց իր երեք եղբայրներուն որոնք մեծ գործարանի մը մէջ բանւոր էին:

Սոսկալի է սակայն վիճակն այն աղքատներուն, որոնք շատ ուշ կ'իմանան իրենց բաղդաւորուած ըլլալը ո՛ր և է վիճակահանութենէ: Մարիհիլիի մէջ վաճառական մը իր յեսին ատիճան աղքատութեան մէջ մեռնող հօրաքոյրէն ժառանգ ստացաւ ճերմակեղէնի ծրար մը որուն մէջ էին իրարու կարուած թաշկինակ մը, և ատոր մէջ ալ հանդուցեալին էրկանը պատկանող պաշտօնաթուղթեր, անշուշտ իբր յիշատակ պահուած, և պարտատոմսի մը, զոր միւս պաշտօնաթուղթերուն պէս խնամտ հոգածութեամբ մը պահած էր հանդուցեալ հօրաքոյրը: Եղբօրորդին պարտատոմսին ճակատագիրը իմանալու համար երբ Գանքային ներկայացուց զայն, պաշտօնեան նշմարեց որ 50,000 ֆիորին պարգեւ շահած է այդ թուղթը, բայց պարգեւն ստանալու պայմանաժամը անցած էր: Տարակոյս չկայ որ եթէ խեղճ կինը ժամանակին անարկ մը ձգած ըլլար իր ամուսնոյն ծրարին վրայ, աղքատութեամբ չպիտի անցընէր իր վերջին օրերը:

Ուրիշ դէպք մըն ալ.—Լաւ ընտանիքէ երիտասարդ մը, մէկ քանի տարի առաջ սեղանաւորի մը դիմելով պարտատոմսի մը ծախած էր: Մէկ քանի ամիս ետքը վերստին դիմելով, վերջին ատիճան յուզեալ վիճակի մէջ, ըսաւ սեղանաւորին թէ «աներեւակայելի դժբախտութիւն մը պատահած է. կը յիշէք, անցեալները պարտատոմսի մը ծախեցի ձեզի. այդ թուղթը մեծ մօրս էր. վերջին իմացայ թէ այդ թուղթը ութսուն հազար ֆիորին պարգեւ շահած էր: Հոգս չեմ ըներ այդ պարգեւին կորսուիլը օրուն միակ ժառանգորդը ես եմ, և իմ թեթեւամտութեանս հետեւանքով զրկուեցայ անկէ, բայց խեղճ մեծ մայրս չպիտի ապրի երբ իմանայ թէ ծախած պարտատոմսս գլխաւոր պարգեւը շահած էր: Հիմա, մասնաւոր խնդիրք մը ունիմ ձեզի. վաղն առտու մեծ մայրս պիտի գլխաւոր պարգեւը շահած էր: Սեղանաւորը պատասխանեց թէ չի կրնար ընդունիլ իր առաջարկը. թէ խարդախութիւն պիտի ըլլար՝ եթէ սեղանաւոր մը սուտ տեղեկութիւն տար իր յաճախորդին, թէ պէտք էր ուրիշ միջոց մը գտնել այս սոսկալի կացութենէն ելլելու համար: Ցաջորդ օրը մեծ մայրը եկաւ «Կը խնդրեմ քննեցէ՛ք այդ թիւը» ըսելով. սեղանաւորն առաւ թուղթը և հեռացաւ. քիչ ետքը վերադառնալով ըսաւ. «Դեռ քաշուած չէ, տիկին»: Երիտասարդը սեղանաւորին երեսը նայելով մեկնեցաւ: Ցաջողած էր ծեր կնոջ ձեռքը գտնուած թուղթը և հետեւաբար իր ծախած պարտատոմսին թիւը փոխել վայրկենապէս: Այս եղանակով, ծեր կինը չէր կռահած իսկ սոսկալի ճշմարտութիւնը:

Պէտք չէ կարծել թէ մեծ խնդրը, չափազանց ուրախութիւնը, զոր կը զգայ մարդ, օրինակի համար անակնկալ մեծ գումարի մը տիրացած ըլլալու աւետիսն առնելով և կամ ուրիշ պատճառաւ, միշտ վնասակար կ'ըլլան ենթակային:

Անցեալները հունգարական երկաթուղւոյ քօնսիւքդէօներէն մէկը Վիեննայի պանքաներէն մէկուն դիմելով հունգարական պարտատոմսի մը բրօմէսը ներկայացուց: Իմացաւ թէ գլխաւոր պարգեւը, այսինքն չորս հարիւր հազար քուրօն, շահած էր այդ թիւը: Բայց այդ դուարթը վեց ամիսէն վճարելի էր զոր ստանալու համար պէտք էր նախապէս բուն պարտատոմսին տիրանալ և ատոր համար ալ 300 քուրօն վճարել հարկ էր: Քօնսիւքդէօրը անմիջապէս 300 քուրօն հանեց գրպանէն և տուաւ.— «Լաւ, այս յանկարծական հարստութեան լուրէն չցնցուեցաք, ինչպէս կը տեսնեմ, բաւ պանքայի պաշտօնեան.» Ցնցուելու ի՞նչ հարկ. մէկը պիտի չտեր վերջապէս, և ատիկա այս անգամ ալ ինծի վիճակած է: Ատկէ ի՞նչ կ'ելլէ:»

Ապա տասը ֆիորինոց մը ներկայացուց պաշտօնեային, խնդրելով որ ընդունի իր այս նուէրը: Զարմացաւ նուէրին չընդունելէն, բայց առանց երկրորդելու վերստին գրպանին մէջ տեղաւորեց զայն: Պաշտօնեան ըսաւ որ մեծ պարգեւին գումարը վեց ամիսէն վճարելի է, բայց առաջ ալ կարելի է գանձել զայն զեղչելով. քօնսիւքդէօրը խոհեմութիւն սեպեց սպասել փոխանակ զեղչելու, և մինչեւ վեց ամիս դարձեալ իր սովորական զբաղումով աշխատելէ ետք գանձեց 400,000 գուրօնը:

Վերջապէս չգտնուած պարգեւներէ՝ պանքաներու մէջ անտէր մնացած 17 միլիոնի այս գումարը կրնայ շատ արցունքներ տրբել, շատ ընտանիքներ վերականգնել, և թերեւս այդ լացողներուն և թշուառներուն մէջ կը գտնուին մէկ քանի հոգի, որ այդ մեծ գումարին մէկ մեծ կամ փոքր մասին տիրացած են, բայց չեն գիտեր:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀՈՂԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Թանկ թղթակցը Լոնտոնէն երկուշաբթի օրուան թուականով հետեւեալը կը գրէ.

Անգլիոյ Նախարարութիւնը, այս իրիկուն փոքր ազարակատիրութեան մասին օրինագիծ մը կը ներկայացնէ Երեսփ. Ժողովին։ Այս ողորմելի գրած պահուս Պ. Հարքորթ, որ այդ օրինագիծը պիտի ներկայացնէ Երեսփ. Ժողովին, տակաւին խօսք առած չէ. Թէեւ մամուլներուն մեջ հաստատուած է այդ թիւրիմացութեանց վրայ տեղեկութիւն չկայ, սակայն ընդհանուր գիծերը յայտնի են։ Նախարարապետ Սըր Հէնրի Բէմբպէլ Պէնըրմէն և Պ. Ուինդը Զըրչիլ, անցեալ ապրիլին գումարման մը մէջ բանախօսութիւն մը արտասանելով, բաւական ցոյց տուին այդ ընդհանուր գիծերը։ Անգլիոյ գործերուն քիչ մը հմուտ եղողը գիտէ թէ ո՛ր վիճակին դարման մը ընել կ'ուզուի։ Այդ վիճակը առաջ կուգայ գիւղերու բնակչութեան հետզհետէ նուազելէն, վասն զի հին և բազմապիսի պատճառներով գիւղերուն մէջ գրեթէ բնաւ աշխատաւոր չէ մնացած։ Հարուստ ազնուականութիւն մը, որպէս զի մեծ անձնատուրութիւն մը ըլլայ, աւելի շատ հող ունենալու է, որսի համար ընդարձակ վայրեր ունենալու հաճոյքը, ծաղկեալ վաճառականութիւն մը ու ճարտարագործութիւն մը, որոնք գիւղերէն դուրս եղած աշխատաւորներու գործեր կը հայթայթեն, և ապա փոխադարձութիւնը. ասոնք են մէկ քանին այն պատճառներէն որոնք իրաց ներկայ վիճակը առաջ բերած են, և որոնց հետեւանքով 1901ին աշխատաւորներու թիւը 682,000ի իջած է, երբ 1881ին 983,000 էր, մինչդեռ Ֆրանսայի մէջ բնակիչներուն մէկ վեցերորդը երկրագործութեամբ կը զբաղի և Տանըմարքայի մէջ, մաքսային ազատ փոխանակութեան երկիր մը, մէկ հինգերորդը, իսկ Անգլիոյ մէջ քառասունէն մէկն անգամ չէ։ Այս թիւերը առաջ բերած են Սըր Հէնրի Բէմբպէլ Պէնըրմէն և Պ. Ուինդը Զըրչիլ։ Նոր ծրագրին գլխաւոր նպատակն է կարելի եղածին չափ դիւրացնել փոքր ազարակատէրերուն կալուածները։ Մինչեւ հիմա տեղական իշխանութիւնները ստանձնած էին ազարակականներու թիւը բազմացնելու հոգը, և այդ պատճառով է որ ի հարկին Պեռութիւնը ուղղակի հողեր կը գնէ։ Հակառակ այդ կարգադրութեան, փոքր ազարակատէրերուն թիւը չէր աւելնար։ Բնաւ միջոց մը չկար հարկադրելու նահանգային Խորհուրդները, որոնց մէջ կալուածատէրերը դերակշիռ դիրք մը ունին։ Նախարարութիւնը կ'ուզէ ստոյց իրաւասութիւնը յանձնել կեդրոնական յանձնաժողովի մը, որ իր հսկողութեանը տակ պիտի գտնուի։ Այդ յանձնաժողովը, ուր որ հարկ տեսնէ, փոքր ազարակատէրերը «Ենգլայա սուպ» հաւանական կ'ելեւէայ որ այդ տեսակ բազմաթիւ գնումներ կատարելու պարտաւորութեան տակ գտնուի։ Ցաւալի գնումի սպառնալիք մը բաւական պիտի ըլլայ։ Նախարարութիւնը որոշած է մեծ արագութեամբ առաջ տանիլ այդ օրինագիծին վիճաբանութիւնը։ Սրգէն Սկրիպտոյ համար ալ հոլային օրինագիծ մը ներկայացուցած է։ Հարկ է մէկ քանի տարիներու գործերով դարմանել Սըր Հէնրի Բէմբպէլ Պէնըրմէնի կրած ձախողութիւնները։ Երկու օրինագիծեր, որոնց վրայ կը պնդէր, մէկը կրթական և միւսը իրանական ծրագիրները, մերժուեցան՝ առաջինը Լորտերու Ժողովին և միւսն ալ Տըպլինի տեղական Խորհուրդին կողմէ։ Թրանսվալի մէջ, ուր ընարութիւնները առաջ, ազատական կուսակցութենէն ընտրելիներ խոստացած էին չինական աշխատաւորներ գործածելու դրութիւնը վերցնել, հիմա աւելի ևս բազմաթիւ են չինական աշխատաւորներ գործածելու դրութիւնը վերցնել, հիմա աւելի ևս բազմաթիւ են չինացի գործաւորները։ Լորտերու Ժողովին իրաւասութիւնները սահմանափակելու ծանր խնդիրն ալ քայլ մը առաջ չերթար։ Շատ ճառեր լսուեցան, և սակայն հիմա դրծնական արդիւնքներու կը ապասեն Անդլիացիները։ Կրնայ ըլլալ որ հողային խնդիրը, որուն վիճաբանութիւնները պիտի սկսին, ազատական կուսակցութեան ձեռքը տար այն միջոցը զոր Լորտերու Ժողովին դէմ կը վնասուէ ու չի գտներ. կրնայ ըլլալ որ Լորտերու Ժողովը մերժէ այն տեսակ ծրագիրներ որոնցմով ընտրողներուն համակրութիւնը կորսնցնէ։ Կրնայ ըլլալ որ Լորտերու Ժողովը մէկ քանի օրուան, մէկ քանի ժամուան համար անխոնջութեամբ և թերութեամբ գործէ։ Լորտերը, սակայն, ճարտարամիտ են և դիտեն պահպանողական ըլլալ, առանց յեղափոխական ըլլալու։ Երբ զգան թէ ընտրողներու ստուար մասը մը որ և է ծրագրի մեծապէս համամիտ է, իսկոյն կը քուէարկեն այն, թէեւ սրանց համակարծիք չգտնուին։ Այդ կերպով էր որ այս ձմեռ քուէարկեցին սէնիքներու ծրագիրը։ Լորտերը գիտեն պաղատային համաձայն գործել։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱԻԱՏՐՄԸ

Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Պելլըրօֆոն նոր զրահաւորը, Տրեատնոթի նման, որ հիմա Բորթսմութի մէջ կը շինուի, յուլիս 27ին ծովը պիտի իջուցուի։ Այդ նոր զրահաւորը Տրեատնոթէն աւելի զօրաւոր միջոցներ պիտի ունենայ թորփիլլաւորու յարձակումներուն դէմ։ Տրեատնոթ տասերկու լիպրանոց ռումբեր արձակելու կարող թնդանօթներ ունի, բայց նոր զրահաւորը տասը սանդիմէտր տրամագիծով արագաձրաւած թնդանօթներ պիտի ունենայ՝ աւելի կատարեալ գործեալ։ Նաեւ տարբեր զրութեամբ պտուտակներ պիտի ունենայ։

—Տրեատնոթի կրկին զէկը, ձախ կողմը, մեծապէս վնասուած էր։ Ատոր պատճառներուն համար քննութիւն կը կատարուի։ Կը կարծուի թէ զրահաւորին վերջին ուղեւորութեան պահուն զեկը ծովին մէջ որ և է առարկայի ընդհարելու հետեւանքով վնասուած ըլլայ։ Վերջերս ըսուեցաւ թէ զեկը լաւ չէր գործեր, որով կարելի չէր ըլլար ուղղուած ուղղութիւնը տալ զրահաւորին։ Ծովային իշխանութիւնները մեծապէս հետաքրքրուեցան այդ թերութիւնէն և վերջապէս պատճառը երեւան հանուեցաւ։ Հիմա Տրեատնոթ պիտի նորոգուի և պտուտակները պիտի փոխուին։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Սեհրօ «Ֆրանսայի դէմ Վատիկանի փոքր վրէժխնդրութիւնները» խորագրին տակ կը ծանուցանէ թէ Վանուդէլլի կարտինալը Պապին կողմէ պաշտօն սաստցեր է՝ մասնակցիլ Մէցի մէջ գումարուելիք կաթոլիկ համաժողովին։ Կարտինալ Վանուդէլլի, որ իր փառասէր հասակովը պապական շքեղ ներկայացուցիչ մըն է, արքեպիսկոպոսական աթոռին վրայ պիտի բազմի, մինչդեռ իր պաշտօնակիցը՝ Մէրսիէ կարտինալը աւելի ցած աթոռի մը վրայ պիտի նստի։ Սեհրօ կը յաւելէ. — «Միւս բոլոր տէրութիւնները, նոյն իսկ ոչ-կաթոլիկ, Ֆրանսայի օրինաւոր դիւրաղդածութիւնը չվիրաւորելու համար, ետ կեցան այդ համաժողովին պատուիրակ զրկելէ. բայց Պապը, Դերմանիոյ հաճելի ըլլալու համար, չվարանեցաւ պաշտօնապէս և առաջին անգամ ըլլալով պապական ներկայացուցիչ կարտինալ մը զրկելու նոյն համաժողովին, որ կը գումարուի երբեմն ֆրանսական եւ հիմա Գերմանիոյ կցուած երկրին մայրաքաղաքին մէջ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պ. Բօլ Տէշանէլ, անցեալ կիրակի, Բէրշ գնաց և հոն Նախագահց երկրագործական հանդէսներու։ Պ. Բօլ Տէշանէլ այդ առթիւ բանախօսութիւն մը արտասանեց. եկամուտի տուրքին համար քննեց թէ եկմտական նախարար Պ. Բայեոյի ծրագիրը ի՛նչ վիճակի կը վերածէ երկրագործութիւնը. բաւ որ թէեւ հողը կը թեթեւցնէ հիմակուան տուրքերու կէսը, սակայն միւս կողմէ երկրագործութեան չափը կ'ենթարկէ տուրքի մը, որ հաւասար է հողին զերծ մնացած տուրքին, քանի որ 500 ֆր. աւելի արժող բերքերը տուրքի մը կ'ենթարկէ։ Պ. Բօլ Տէշանէլ եզրակացուց թէ Պ. Բայեոյի ծրագիրը պիտի չքուէարկուի։ Ատենապետը մի՛չեւ հնայողական հանգամանքը իր ծրագրին, որ միանգամայն եկմտական նախորդ նախարար Պ. Բուէնքառէի ալ ծրագիրն է, այն է դուռներու և պատուհաններու տուրքերուն ջնջումը։ Վրան չենք չկառուցուած հողերու տուրքին համայնքներու և գաւառներու թողուիլը. գործաւորներու տուրքերուն թեթեւացումը. փոքր հարկատուներու ապահարկութիւնը. բազմանդամ ընտանիքներու տուրքի թեթեւացումը. հողերու փոխանցման տուրքերու և հողագործական բերքերու [illegible] մասնակի մը հաստատելու խնդրոյն դալով, Պ. Տէշանէլ բաւ թէ Երեսփ. Ժողովին քուէարկած ծրագիրը չատ ծանր է և սուղ։ Պ. Միլլերան իսկ անրանաւոր կը գտնէ մէկ քանի մասերը, վասն զի յայտնի չէ թէ հասոյթի ի՛նչ տեսակ աղբիւրներով ծախքերը պիտի հոգացուին։ Լաւագոյնն սպասելով, փոխադարձ օգնութեան մարմինները պարտաւոր են եթէ ոչ ամէն բան, գէթ գրեթէ ամէն բան ընել։ Պ. Տէշանէլ յարեց թէ բաւական է մէկ քանի յօդուածները սրբագրել, որպէս զի զանազան ընկերակցութիւնները կարենան մեծ մասամբ հաստատել գործաւորական հանգստեան թոշակի մնտուկները։

Պ. ՊԷՊԷԼ ԵՒ ՍՊԱՆԵՐԸ

Դերմանական մէկ քանի լրագիրներ Պ. Պէպէլի մասին բաւական ուշագրաւ մանրադէպ մը կը պատմեն։ Ինչպէս յայտնի է, եկմտացոյցի խորհրդարանական յանձնաժողովին ընկերվարական անդամները, իրենց բոլոր պաշտօնակիցներուն պէս, մասնակցեցան զինուորական քննութեան և այցելեցին Նուդէրպուրգի բանակատեղը։ Մարշանքներէն ետքը, բոլոր ներկաները հրաւիրուեցան ճաշելու սպաներու սեղանատունը։ Պ. Պէպէլ ընդհանուր համակրութիւն չտեսնցաւ։ Հանդիսաւոր էր, հեզամբոյր ու շնորհալի. մոռցնել կուտար սպաները թէ իրենց առջեւ ունէին Դերմանիոյ մէջ իրենց ամէնէն մեծ հակառակորդը։ Պ. Պէպէլ քանիցս զարմանք յայտնեց սպաներու յատուկ այդ վայրին մէջ տիրող պարզութեանը համար։ Սեղանին վրայ Պ. Պէպէլ նստաւ երիտասարդ սպայի մը մօտ, որ գիտէր իր դրացին երեսփոխան մը ըլլալը, բայց անունը և կարգիքները ծանօթ չէին իրեն։ Օդը գեղեցիկ էր։ Պ. Պէպէլ զուարթ էր և ճաշի հրաւէրը իրեն մեծ հաճոյք մը պատճառած ըլլալու երեւոյթը ունէր։ Շքանկեղանը պաղ կերակուրներէ կը բաղկանար՝ աղցան, չոր ձուկ և ուրիշ պարզ կերակուրներ։ Պէպէլ, որ խօսելու փափաք ունէր, իր քովը նստողին ըսաւ թէ սքանչացած էր կերակուրներուն պարզութեանը համար և թէ հիմա տեսածէն տարբեր կարգիք մը ունէր սպաներուն կեանքին նկատմամբ։ Երիտասարդ սպան, իր խօսակցին անկեղծութեանը վրայ վստահ, պատասխանեց. —«Կը տեսնէ՞ք Պ. երեսփոխան, այսօր մեր սեղանը աւելի ճոխ է՝ Ռայխսդակի անդամներուն ի պատիւ։ Սովորաբար աղցան ու չոր ձուկ չենք տար մեզ»։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱԲՈՆ

Ուայինկթընէն կը հեռագրեն Նիւ-Եորքի լրագիրներուն թէ մինչեւ ուշ ատեն արտաքին գործոց նախարարութիւնը որ և է տեղեկագիր չէ ստացած Սան-Ֆրանսիսքոյի իշխանութիւններէն՝ ճարտնական հաստատութեանց կողոպտուելու խնդրոյն համար։ Ուայինկթընի կառավարական շրջանակներուն մէջ չատ կը խօսուի այդ միջադէպին վրայ։ Կը յայտարարուի որ Սան-Ֆրանսիսքոյի իշխանութիւնները եթէ չկրնան բացարձակապէս խոստանալ՝ ապահովելու ճարտնիներու պաշտպանութիւնը, այդ պարագային Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը պիտի հարկադրուի միջամտել Քալիֆորնիոյ ներքին գործերուն։ Պիտի հարկադրուի անձամբ միջոցներ ձեռք առնել, որպէս զի ճարտնի հանդէպ դաշնադրութեամբ եղած պարտաւորութիւնները յարգուին։

ՇԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻԼԱՍՊԻԼԸԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատը դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը զանուէին Ռուսիոյ, Ֆրանսայի, Պարսից ու Իտալիոյ դեսպանները՝ իրենց առաջին թարգմանները և օտարազգի հիւրեր։ Ներկայներէն ոմանք արտանցան Կայս. մեծարանց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՆԳԻՍՈՒՄ.—Երէկ, ուրբաթ, Սելամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ, Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնոթան, Պարսից դեսպան Իրթա-իւտ-Տէովլէ Ճէնապը Էյրէկ իշխան Միրզա Բիրզա խան և Իտալիոյ դեսպան Իմպէրիալի մարքիզը պաշտօնապէս ներկայացան Ն. Կ. Վեհափառութեան։

ՀԻՒԱՆԴԻ. Համիտիէ երկաթուղիին շինութեանց վերատեսուչ Բեազիմ փաշա կը հեռագրէ Մեծ-Եպարքոսին թէ նոյն գիծին 975րդ քիլօմէթրին վրայ Իւլալա անուն տեղը կառուցուելիք կայարանին հիմնարկէքը դասարուեր է։ Այդ առթիւ բարեմաղթութիւններ կատարուեր են Կայս. արեւշատութեան համար։

ԱՌՈՒՈՅԱՆԻ ԴՈՐՈՅԱՊԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ թէ կալուածներու առուծախի գործողութեանց համար վաճառողին ու գնողին բնակավայրերէն տրուած «ֆէրազ»ի ու «ինթիքալ»ի իւմուխպէրները պէտք է կալուածին գտնուած տեղերէն ալ վաւերացուին։

ՕՍՄ. ԱՊՈՒԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ընկերութեան բաժնետէրերու 14րդ ժողովը երէկ տեղի ունեցաւ Օսմ. Պանքային մէջ։ Վարչական Խորհուրդին նախագահ Նորատունկեան Գարբիէլ էֆ. տկար ըլլալով բացակայ էր, որով ժողովին նախագահեց նոյն Խորհուրդին անդամներէն Պ. Կաղէ։ Վարչական Խորհուրդին տեղեկագիրը կարդացուեցաւ, որ Ընկերութեան 1906ի տարեշրջանին գործառնութեանց զարգացումը ցոյց կուտայ։ Այդ տարեշրջանին միայն օսմ. երկիրներու մէջ կատարուած ապահովագրութիւններէն 56,119 ոսկի ապահովագիր գանձուած է, մինչդեռ նախորդ տարեշրջանին 50,098 էր։ Միւս Ընկերութիւններու վերաբերեալ ապահովագիրները եթէ զեղչուին, Ընկերութեան կը մնայ 22,061, մինչդեռ 1905ին 21,901 էր։ 1906ի տարեշրջանին պատահած հրդեհներու համար Ընկերութիւնը 26,626 ոսկի վնասի հատուցում վճարած է։ Նախորդ տարին այդ գումարը 37,292 ոսկի էր։ Դիկտեմբեր 31ին պայմանագիրները չաւարտած ապահովագրութեանց համար 8824 ոսկի սահմանուած է իբրեւ պահեստի գումար։ Նահանգներու մէջ 39 նոր տիւղեր ալ հաստատուելով բոլոր ճիւղերու թիւը հասած է երեք հարիւր մէկի։ Պայմանագրամը չաւարտած ապահովագրութեանց 8699 ոսկի սահմանուած է իբրեւ անուանական պահեստի գումար։ Ուրիշ Ընկերութեանց հաշուոյն կատարուած փոխագրութեանց ապահովագրութիւններէն 830 ոսկի չան գոյացած է։ Շաբեռու մարդոյ գումարն է 13,850։ Ստկէ անդանձելի պահանջքները, պահեստի գումարները եւայլն զեղչուելէ ետքը, իբրեւ զուտ շահ կը մնայ 11,007 ոսկի։ Այդ գումարին 8800 ոսկիովը յառաջիկայ յուլիս 1ին (Ն. Տ.) 22 դրուշ ոսկիդրամ շահաբաժին պիտի տրուի. մնացած 2,207 ոսկին ալ նոր տարեշրջանի հաշուոյն պիտի անցնի։ Վարչական Խորհուրդին անդամներէն Բանտիրի պէյ, Սըր Ուիլեամ Ուիթթլ և Պ. Քորբի, որոնց պաշտօնավարութեան պայմանաժամը աւարտած էր, վերատին ընտրուեցան։ Պ. Բէյլէր ալ նորէն հաշուեքննիչ ընտրուեցաւ։ Ժողովը նաև վաւերացուց վերոգրեալ հաշիւները և Վարչական Խորհուրդին տեղեկագրին առաջարկութիւնները։

ՊՐՈՒՍԱՑԻ դաշտին ճահիճները և գետերը մաքրելու նպատակով տեղւոյն հանրօգուտ շինութեանց յանձնաժողովին կողմէ պատրաստուած ծրագիրը ղրկուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ԱԳԱԳԵԱՆԴԻՊԻՈՅ հելլենական հիւպատոսին կողմէ պատրաստուած տեղեկագրի մը նայելով, Յունաստանի և Եգիպտոսի միջեւ առուտրական գործառնութիւնները վերջին երկու տարիներուն մեծապէս աւելցած են։ 1905ին Աղեքսանդրիոյ նաւահանգիստը մտած էին հելլենական 184 շոգենաւ 154,868 թոն տարողութեամբ և 113 առագաստանաւ՝ 18,198 թոն։ Անցեալ տարի 246 շոգենաւ մտած են՝ 224,954 թոն և 96 առագաստանաւ՝ 18,326։ Հելլենական շոգենաւերը, որոնք 1905ին երրորդ ասոլիանին վրայ կը գտնուէին, 1906ին երկրորդ աստիճանի բարձրացած են, իսկ առագաստանաւերը՝ առաջին։

ՇԻՆԵՐԸԸՐ.— Բաղաքապետութիւնը ծանոյց թաղապետական շրջանակներուն որ երբ չենք մը առանց պաշտօնական արտօնութեան և կամ արտօնագրին տրամադրութեանց անհամապատասխան եղանակով կառուցուի և կամ նորոգուի, թաղապետական շրջանակները նախապէս կատարեն օրինական գործողութիւնները և յետոյ դիմումներն քաղաքապետութեան, վասն զի յաճախ թաղապետութիւնները առանց այդ շինութիւնները կամ նորոգութիւնները արգիլելու, քաղաքապետութեան կը դիմեն, որով թէ՛ աւելորդ թղթակցութիւններ կը կատարուին և թէ նոյն մէջտեղի շինութիւնները կամ նորոգութիւնները կը յառաջանան, այդ յապաղումէն օգտուելով։ Բաղաքապետութիւնը ծանոյց նաեւ թէ թաղապետութիւնները միշտ հսկեն որ առանց արտօնութեան և արտօնագրի անհամապատասխան կերպով չենքեր չկառուցուին ու չնորոգուին։

—Բաղաքապետութիւնը նաեւ հրահանգ տուաւ թաղապետութեանց որ նոր կառուցուող տուներու համար Քող չի տրուի դուրս ելած մասեր ունենալ՝ կանոնադրին տրամադրութեանց անհամապատասխան կերպով։

ԴԵՍՊԱՆԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ. — Ֆրանսայի ու Իտալիոյ դեսպանատունները վաղը Թարապիոյ ամարանոցները կը փոխադրուին։

ՊՇԱՆԱԿԱՆ Խորհուրդին վճռաբեկ ատեանը դատեց Զմկածագի գաւառակին մալ միւրիրի Ապուլլան Մուսիպ և արկղակալ Ֆահիգ էֆ.ները, որոնք զինուորական ապառադիմանց յատկացուած դրամներէն 30,000 դրուշ իւրացուցած են։ Ատոնք դատապարտուեցան երկուքը միասին այդ գումարը հատուցանելու և երեքական ամսուան բանտարկութեան։

ՀՈՒՆԴԵՐԸԸՐ.— Երէկ առնուած հեռագրական լուրերու նայելով, Իսպիշէրի շրջակայքը յորդառատ անձրեւեր է և Իսպիւրի մէջ ու շրջականներն ալ պէտք եղածին չափ, մեծապէս օգտակար ըլլալով հունձքերուն։

ՄԱՐԴԿԱՍԻՆ ՏՍԻՐՕՐԻՆՆԱԼ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Իզմիրի յունարէն թերթերը կ'ըսեն թէ անցեալ օր տեղւոյն յունական հիւանդոցին մէջ դարմանուող յոյն երիտասարդի մը վրայ տարօրինական պարագայ մը տեսնուեր է. սիրտը աջ կողմն էր և երկու երիկամունքը ձախ կողմը։ Բժիշկները յանձնարարեր են որ Բարիզ երթայ բժշկական քննութեան մը ենթարկուելու, բայց երիտասարդը մերժեր է, ըսելով որ կասարելապէս քաջառողջ է։ Այդ երիտասարդը, որուն անունն է Եորատան Ալեքսանդրոս, տասնինը տարեկան է։

ՇՈՒՇԵՆԱՒԻ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ.—Գերմանական դրօշ կրող քարիւղի շոգենաւ մը՝ Սոնֆիա՝ Պաթումէն կ. Պոլիս գալու պահուն, երէկ առաւ խրեցաւ Սեւ ծովի նեղուցին դուրս՝ Բուսֆիլի եղերքը՝ Կարիպճէ անուն տեղը։ Երեք օր առաջ, 2,200 թոն քարիւղ բեռցած Պաթումէն ճամբայ ելած էր՝ Միջերկրական երթալու. երէկ առաւոտ մշուշ տիրելուն հետեւանքով, ճամբան չտեսաւ և խրեցաւ ծանծաղուտ վայր մը։ Այդ միջոցին ընդհարումը բաւական ցնցում պատճառեց։ Նաւապետը և նաւազները երբ կը քննէին թէ նաւը վնաս մը կրած է թէ ոչ, երկրորդ ազէտ մըն ալ պատահեցաւ։ Սոնֆիա ընդարձակ մեքանոց մը ունի՝ քարիւղ լեցուած. մեքենաները, հնոցը եւայլն խելաց կողմը կը ցաւ քարիւղ լեցուած մեքենոցին և մեքենաներու ու հնոցին միջեւ եղած միջնորմը, որով քարիւղը սկսաւ հոսիլ մեքենաներուն ու հնոցին տեղը։ Այդ միջոցին նաւապետը ու նաւազները շոգենաւին վնասուած ըլլալը կամ ոչ քննելու զբաղած ըլլալով, ուշադրութիւն չդրին, որով մեծաքանակ քարիւղ լեցուեցաւ մեքենաներուն ու հնոցին տեղը, և քիչ ետքը բռնկեցաւ։ Նաւապետը ու նաւաստիները, որոնք շոգենաւին խրելէն յուզուած էին, այդ անակնկալ աղէտին առջեւ բոլորովին չուաբեցան. ամէն ջանք ըրին մարելու, բայց ամբողջ 2,200 թոն քարիւղները կրակ առած էին, որով ամէն միջոց ապարդիւն մնաց։ Նաւապետը ու նաւազները՝ քանըրութ հոգի, տեսնելով որ շոգենաւը ազատելու յոյս չկայ, մակոյկներով հեռացան։ Բիչ ետքը շոգենաւը բոցերով լեցնապատուեցաւ։ Օսիսկոս նաւահիգը, որ նոյն միջոցին տակէ կ'անցնէր, քսանրմէկ հոգի ազատեց. իսկ միւսները՝ նաւապետները, նաւազները, մեքենավարը ու զեկավարը կարիքնէ ցամաք ելան։ Առաջին նաւապետը իրողութիւնը տեղեկագրեց նոյն շոգենաւին պատկանող Ընկերութեան կ. Պոլսոյ գործակալին, որ իր կողմէ Ընկերութեան կեդրոնին հեռագրեց։ Կ. Պոլսէն ֆրանսական նաւահիգներ արկածին վայրը գացին, սակայն կրակին սաստկութենէն չկրցան մօտենալ և վերադարձան։ Նաւապետները ու նաւազները, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեցին և յայտարարեցին թէ շոգենաւը չորս կողմէն բոցերով պատրուած է. նաւին իրանը չատ մը տեղերէն կոտրած է, որով ջուրերը ներս կը խուժեն. խելաց կողմը ընկղմած է, սակայն գլխու կողմը չորս մասի չափ ջուրէն դուրս կը գտնուի. արկածին վայրը ծանծաղուտ ըլլալով շոգենաւը բոլորովին խրած է։ Այսպէս քարիւղին հոտը, երէկ, Վերին Վասֆորի զանազան տեղերէն կ'առնուէր։

ՍՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ԱՐԿԱԾ.—Անատոլիի երկաթուղիին մէկ կառամատուրը, որ երէկ ժամ 7.19ին Հայտար Փաշայէն ճամբայ ելած էր, Էրէնքէօյի ու Գոսթանտիր մէջտեղերէն անցած պահուն, կառուղիղ Բուլիրմնեասի հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով վար ինկաւ, բայց ոչ ոք իմացած ու տեսած ըլլալով, կառախումբը չկեցաւ։ Մօտը տան մը պարտէզին մէջ աշխատող պարտիզպան մը տեսնելով օգնութեան փութաց և նոյն տունը բնակողներն ալ, որ բժիշկ էր, հարկեցած դարմանները ըրաւ։ Կառուղիղը աւազի կոյտի մը վրայ իկած է և անկման սաստկութենէն մէկ ձեռքը կոտրած էր և գլուխը ու մարմնոյն զանազան մասերը վնասուած էին։ Բիչ յետոյ ժամանող վագոնարարձ կառախումբ մը կառուղիղը առնելով Գոսթանտը տարաւ, ուրկէ ուրիշ կառախումբով մը Հայտար Փաշա զրկուեցաւ։ Յետոյ գերմանական հիւանդոցը փոխադրուեցաւ, դարմանուելու համար։

ԴՐԱՄԱՐԿԴԻ ԽՈՐՏԱԿՈՒՄ.— Պոտի քարտէնի այսուհետեւ եւս չարունակել այս աւանդական դարձած օժանդակութիւնը։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԱՆԱ

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն հիմնադրութեան հարիւրամեակը Հոգեգալստեան տօնին օրը (կիրակի 10 յունիս) արժանաւորապէս տօնելու համար հարկ եղած նախապատրաստութիւնները կը սեռնուին այժմէն։ Յայտնի է թէ, եկեղեցական հանդէսին ետք, Արեւմտեանցի մեծ սրահին մէջ սեղան մը պիտի տրուի Թաղ. Խորհուրդին կողմէ ի պատիւ Ս. Պարրիարք Հօր, եպիսկոպոսական դասուն և աշխարհական ծանօթ անձնաւորութեանց, և այդ սեղանը միանգամայն գրական հանդէսի մը հանգամանքը պիտի ունենայ, որու միջոցին պիտի կարդացուին սոյն եկեղեցական հարիւրամեակին նուիրուած ուսումնասիրութիւններ։ Այս ուսումնասիրութեանց գլխաւորները կը կազմեն հետեւեալները, Պարրիարքական կարգադրութեամբ իւրաքանչիւրն յանձնուած ձեռնհաս գրիչներու։ Տօքթ. Վ. Թորգոմեան էֆ. ձեռնարկած է պատրաստելու ցանկը ու յիշատակութիւնը այն հայ բժիշկներուն որոնք աղքատախնամ գործին ծառայած են անձնուիրաբար։ Տ. Մելքիսէդեկ Աշճեան՝ մէկ դարէ ի վեր Բերայի մէջ պաշտօնավարած քահանաներուն ցուցակը։ Հրանտ էֆ. Ասատուր՝ Բերայի Թաղային վարժարաններուն պատմութիւնը։ Թաղ. Խորհուրդի քարտուղար Միքայէլ էֆ. Բաքմաճեան՝ Բերայի մէջ իրարու յաջորդող Թաղ. Խորհուրդներուն պատմութիւնը։ Նոյնպէս պատրաստուելու վրայ է Բերայի բոլոր Հայ եկեղեցիներուն շինութեան և օծման յիշատակութիւնը, թուականներու կարգով։

Այս կերպով, իր կրօնական հանդէսի պատկառելիութենէն զատ, Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ հարիւրամեակը կրթական-ժամանակագրական տեսակէտով ալ իր մասնաւոր շահեկանութիւնը պիտի ունենայ։

Ս. Պատրիարք Հայրը այս առաւօտ Պատրիարքարան գնաց ուր ընթացիկ գործերով զբաղելէ ետքը, իրիկունը պիտի նախագահէ Մայր եկեղեցւոյ ժամերգութեանց։ Ն. Սրբազնութիւնը պիտի գիշերէ Պատրիարքարանի մէջ և վաղն առաւօտ հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ Մայր եկեղեցին և քարոզ պիտի խօսի, Դպրաց Դասի հաստատման տարեդարձին առթիւ։ Վաղը, միջօրէին, Դպրաց Դասին կողմէ Ն. Սրբազնութեան ի պատիւ սեղան մը պիտի տրուի Պատրիարքարանի մէջ։

—Ս. Պատրիարքը այսօրերս նամակ մը ուղղած է Յ. Թավշանեան և Էգնաեան Տէրաց որոնք, ինչպէս յայտնի է, յանձն առած են վերաշինել Դում-Դարբի Մայր վարժարանը։

—Թոր-Դարբի Ս. Նիկողայոս եկեղեցիին զանազան մասերը հինցած ըլլալով, նորոգութեան պէտքը անհրաժեշտ դարձած էր։ Թաղ. Խորհուրդը ճարտարապետական քննութիւն մը կատարել տալով, ստուգեց որ 150 ոսկի ծախքի կը կարօտի նորոգութիւնը. իսկ եթէ տաճարին ներքին մասերն ալ ամբողջ իւղաներկել հարկ ըլլայ, այդ գումարը պիտի բարձրանայ 200 ոսկիի։ Թաղ. Խորհուրդը սոյն ճարտարապետական քննութեան արդիւնքը և ծախքը մանրամասն հաշիւը Զենոբ պէյ Մերամէթեանի ներկայացնելով, խնդրած է որ բարեսիրաբար ստանձնէ սոյն շինութեան ծախքը առատաձեռնել իր կողմէ։ Զենոբ պէյ հաւանութիւն յայտնած է։

—Սամաթիոյ, Նարլըգաբուի և Ալթըմերդիի եկեղեցիներուն համար կարգուած մատակարարական մարմնոյն անդամներէն ուրեմ ընդունած են իրենց առաջարկուած պաշտօնը։ Տ. Զաւէն Ծ. վրդ., որ Պատրիարքարանի կողմէ նախագահ կարգուած է այս նորակազմ մարմնոյն, վաղուան համար վերստին ի նիստ հրաւիրած է անոր անդամները՝ նախ և առաջ խորհրդակցութիւն մը կատարելու համար թաղային վարժարաններու կրթական մակարդակը բարձրացնելու պէտքին վրայ։

—Բաղէշի առաջն. տեղապահ Տ. Բարսեղ քհնյ. հեռագրաբ հրաժարական մատուցած է Պատրիարքարան։

—Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ՝ Խաչիւղի Գալֆայեան Որբանոցի սանուհիները էջմիածնոյ Մայր տաճարին համար սկիհի նրբահիւս ծածկոց մը պատրաստելու ձեռնարկած են, ինչպէս նաև կաթողիկոսական զոյգ մը հողաթափ։ Համանման յանձնարարութիւն մը եղած է նաև Բերայի աղջկանց Արուեստանոցի սանուհիներուն։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Մ. Քաջէլ էֆ. Շամամեանեան հրատարակեց իր «Ամեն տարիի առաջնորդ» օգտակար թարգմանութեանց շարքին երկրորդ հատորը՝

ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՑ ԴԵՌԱՏԻ ՄԱՆԱՉ ՄԸ հեղինակութիւն Սիլվանուս Սգօլի։ Սաղայեան մաքուր ու ճաշակաւոր տպագրութեամբ, զարդարուն կոնքով հատոր մըն է, 160 էջէ բաղկացած և քանըմէկ «Զայնաթիեղ»ներու բաժնուած։ Ամէն ծնողք կրնայ վստահաբար իր զաւկին յանձնարարել անդլիերէնէ թարգմանուած այս հրահանգիչ ու չահեկան գիրքը։ Գին 7 դրշ.։ Հրատարակիչ Օ. Աղզուման (Սագայեան տպարան։)

* * *

Ուսուցիչ Արամ էֆ. Նիկողոսեան ձեռնարկած է հրատարակելու, միջին դասընթացքի յատուկ ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆԵՐ անուն դասագիրք մը, որուն յառաջաբանը, 30 էջէ բաղկացած երկու պրակներով, լոյս տեսաւ արդէն Զարեհ Ն. Պէրպէրեան տպարան

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ Խնամակալութիւնը շնորհակալութիւնք կը յանձնացնէ թէ Վսեմ. Արամ Աղել պէյ հինգ օսմ. լիրա նուիրած է Որբանոցին, իր զաւկին մահուան առթիւ։

*** Տօքթ. Վարդապարեան էֆ. և Թոքմաճեան ընտանիքը չորս օսմ. լիրա նուիրած են նոյն հաստատութեան, հանգուցեալ Տիկին Թագուհի Վարդապարեանի մահուան առթիւ։

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

(ԳԱՐՈՒՆԸ ԲԵՐԲԵՐԻ ՄԷՋ)

Զատիկն ալ անցաւ, իր նախչուն հաւկիթներովն ու խնծիղներովը։ Գիշերի ապահովութիւնը գոգը, Բարեկենդանի մէջ և Մեծ-Պասոց ընթացքին՝ սպառած ըլլալով, Մեծ-Պասոց ընթացքին՝ սպառած ըլլալով, օդին կը մնար իբր ջիղ բոլոր խրախճանքներուն, գեղեցիկը և այգիներուն ու պարտէզներուն գոգը, ինչպէս յետ այսու եւս։ Զատկուան առթիւ, նշանակելի էին երկաթ. վարժարանաց փութաջան Հոգաբարձութեան ջանքերը, որոնցմով հնար եղաւ նպաստի համեստ բաժին մը ալ ձեռք բերել՝ յօգուտ դպրոցներուն, որոնք կանոնաւորապէս կ'ընթանան, ինչպէս ծանուցած ենք նախորդ առիթներով։

*** Գրեթէ գիւղական գարուն մըն է որ կը տիրէ հոս, անչուք և անաղմուկ։ Առտու իրիկուն միայն կը լսենք ցանցառ հոտերուն երթ ու դարձը, նորածին գառնուկներու և ուլիկներու դաշն մայիսներով։ Թռչունները կը ճլվլան մեղմիկ ու գեղը կը կարկաչէ։ Նեղ հորիզոնին մէջ կը սեղմուի՝ դրացի գիւղակերէ, բերրի արտերէ, պարտէզներէ, այգիներէ ու դաշտակներէ կազմուած համայնապատկերը։ Հողագործական աշխատութիւնները սկսած են արդէն։ Գարնանացանքը եղած է, այգիները՝ աչքերը բացուած, փորուած ու որթատունկերը կնճակուած են (=աւելորդ ճիւղերը կտրտուած)։ Վերջերս տեղացին բարերար անձրեւներ, որոնք առատ հունձքի տարի մը կը խոստանան. Նշենիներուն և այլոց ուռճաւիր ծաղկումն ալ՝ պտղառատ չրջան մը կ'աւետեն։ Բայց այգիները նո՛ր էն ժլատ կը թուին այս տարի, իրենց նորածիլ ողկոյզներու վտիտ ցանցառութեամբ, ի հեռուկս բազմականներուն։ Երկու տարիներէ ի վեր, բնութի՛ւնն ալ հակալքօլական դարձած է կարծես, գէթ Բերրիի մէջ։

Տնտեսապէս, հաւանաբար արդաւանդ հունձքերով մեղմանայ այս ձմրան խստութեան պատճառած առեւտր. և արհեստական հրապարակներու անձկութիւնը։ Բացի հացահատիկներէն ու մրգեղէններէն, վայրի բուսականութիւնն ալ ուշագրաւ ուռճացում մը կը ցուցադրէ։ Դաշտակները լեցուն են վայրի բանջարեղէններով, որոնք պիտի երանէին զանոնք, անգիտանալով թէ ճաշակը չէ՛ որ մղած է վիրենք բնութեան գոգը, այլ՝ ապրուստի հոգը, և թէ անոնց եբջանկութիւնը կը կայանայ՝ իրենց վիճակին չինական պարզութեան մէջ։

*** Երկրաչարժի երկու բաւական զօրաւոր ցնցումներ զգացուեցան, յաջորդաբար Բէրրիի մէջ, ապրիլ 16ին, երկուշաբթի ցորեկ, ժամ 5ին և ապրիլ 17ին, ժամ 8ին, երեքշաբթի երկկայրկեան տեւելով և հիւսիսէն հարաւ ուղղութեամբ։ Վնաս չկայ։

ԼԵՒՈՆ ՍՐԱՊԵԱՆ

Բէրրի, 5 Մայիս

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

Ե. Տէմիրճիպաշեան էֆէնտիի Հայ-Գաղ. Բառգիրքը որ կը պարունակէ նաև յատուկ անուններ, սպառած չէ, ուղղին կը զրկուի հրատարակչէն Զ. Թորոսեան էֆէնտիի կողմէ, գրավաճառ Պոլիս Պահճէ Դարու Բաշիմ փաշա խան. գին քառասնակ՝ փոստի ծախքով 16.5 ղրուշ։

ԸՆԹԱՑՔ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ, Դպրոցի Գիրք, պատկերազարդ, կը բաղկանայ 6 մասերէ, միօրինակ ուղղութեան մը վրայ պատրաստուած և չահեկան պարունակութեամբ, 2 մասը մանկապարտէզի համար։ Ուղղակի դիմողներուն զեղչուցիչ գեղջ։

Փափաքողաց ծրի կը ղրկուի դրատան մասնաւոր գրացանկը։

Գրական ամէն յանձնարարութիւն ճշդիւ կը կատարուի։ 4—3

Վճարումները կանխիկ են։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, մայիս 30)

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԶԻՆՈՒ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 մայիս.— Հանկ-Բանկէ կը հեռագրեն.— Լիէնչաուի մէջ ազգային և գերման միսիոնարներուն դէմ ուղղուած սպառնակներուն յարձակումէն ետքը, կացութիւնը սակաւ ծանրանալուն, Բանդոնի զօրք ղրկուեցաւ Սվադաւ։ Օտար տէրութեանց կողմէ զրահաւորներ ղրկուեցան նոյնպէս Սվադաւ, Ամոյ, Բաչոյ և Լիէնչաու, ուր կացութիւնն աւելի ծանրացած է։ Զինացի ապստամբները ձեռք անցնել կ'ուզեն Շէնկայ և Սվադաւ քաղաքները և կը սպառնան նոյնիսկ Բանդոնի վրայ քալել, որուն տեղական իշխանութիւնները ղգուշական ամէն միջոց ձեռք առած են, և քաղաքէն ներս մանողները խիստ քննութենէ մը կ'անցընեն։

ՀՕՆԿ-ԲՕՆԿ, 29 մայիս.— Սվադաւի մէջ Զինացի ապստամբները կը յայտարարեն թէ իրենք օտարներուն դէմ չեն։ Իրենց նպատակը օտար միսիոնարներուն դէմ չէ թէև, բայց անոնք թողլով իրենց կայանները, կը փախչին Սվադաւէ։ Իշխանութիւնները չատ ծանր կը տեսնեն կացութիւնը, և Բանդոնի կառավարութենէն կը խնդրեն թնդանօթակիրներ ղրկել։

ՊԵՐԼԻՆ, 29 մայիս. — Լիէնչաուի մէջ գերման միսիոնարներուն դէմ եղած յարձակումը բացարձակապէս գերմանական չինական միջադէպ մը չի նկատուիր, քանի որ անգլիական հպատակներն ալ վնասուած են ատկէ։ Մինչեւ հիմա հասած հեռագիրներուն նայելով, չինացի ժողովուրդը չատ դժգոհ է ապստամբագ ընթացքէն։ Հետաքրքրութեամբ կը սպասուի տեսնել թէ ապստամբներու այս արարքը աւելի պիտի ընդարձակուի՞ թէ ոչ։ Զինու կառավարութիւնը կ'աշխատի հարկ ելնողն ի գործ դնելու։ Բնականաբար եւրոպական տէրութիւններն ալ նոյնպէս միջոցներ ձեռք պիտի առնեն իրենց հպատակներուն պաշտպանութեան համար։

ՐԱՆԳՕՆ, 29 մայիս. — Լիանկքունանկի կուսակալ Զու Ֆու հրաժարեցաւ իր յառաջացեալ տարիքին պատճառաւ։ Կը հաւատան թէ այս պարագան առընչութիւն ունի Ռիանկքունկի մէջ տիրող անրաստ կացութեան։ Հաղորդակցութեանց նախարար Զէն-Զուն-Զուան իր աջակցութեամբ կարողութեան պատճառաւ յաջորդեց Զու Ֆուի, որ Բեքինի պաշտօնական շրջանակին մէջ մեծ յարգ չի վայելեր։

ՀԱՔՐՈՆՑԻՔ ՔԱԼԻՖՈՐՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՈՒԱՇԻՆԳԹՈՆ, 28 մայիս. — Սան Ֆրանչիսքոյի ընդհանուր դատախազը, Ճարոնցիներու դէմ վերջերս գործածած արարքներու մասին, այսօր նախարարաց Խորհուրդի նիստին ատեն, նախագահ Պ. Ռուզվէլտի ու արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռուդի ներկայացուցած տեղեկագրով կ'ըսէ թէ այդ խնդրոյն վրայ տարածուած լուրերը չափազանցուած են։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԽՄԲԱԳԻՐՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՊԵՐԼԻՆ, 29 մայիս. — Անգլիացի խմբագիրներ, թուով 45, այս օր կէս օրէ ետքը հոս հասան, և կայարանին մէջ ընդունուեցան հանդիսաւոր յանձնաժողովէն, որուն գլուխը կը գտնուէր Հացֆէլտ իշխանը։ 25 օդօսպիլներով իրենց բնակութեան յատկացուած օթեակը առաջնորդուեցան։ Իրիկուան նախընթերիցը մը ըրին. Ֆրիտրիխ Տէրնպուրկ ողջունեց հիւրերը. անգլիացի օրագրողներու ընկերութեան նախագահը՝ Պ. Ուիլսըն բաւ. — «Մենք Անգլիացիքս Պերլին եկանք Պրէմայի և Համպուրկի մէջ մեր զգացած մեծութեան և բարօրութեան ապաւորութեան տակ։ Կը յուսամ թէ տեւտոնեան ցեղին ճիզը, որուն կը պատկանին Անգլիացիք, և այն բուն արմատը զոր Նորին Բարձրութիւն Հացֆէլտ իշխանը կը ներկայացնէ, նոր ջանքերով և փոխադարձ ապահովութեամբ, պիտի ամրապնդեն բարեկամութեան կապը։» Տիլլի Բրոնքիէն Պ. Հէրի ճօնս շնորհակալութիւն յայտնեց գերման Մամլոյն կողմէ ցուցուած հիւրամեծարութեան։ Գերմանիա և Անգլիա պէտք է որ համերաշխաբար քաղաքակրթութեան ռահվիրաներն ըլլան, միշտ դէպի լոյս ընթացող։ Ապա Մորնինկ Լիսթրի հրատարակիչը՝ Պ. Պէրդրան Բրիսդրան բաժակ առաջարկեց ընդունելութեան յանձնաժողովին և գերման Մամուլին համար։ Անգլիացի հիւրերը իրիկուան դէմ քաղաքին մէջ պտոյտ մը ըրին իրենց տրամադրութեան տակ դրուած օդօմոպիլներով, որոնք զարդարուած էին անգլիական դրօշներով։ Ապա մինչեւ Շառլոթենպուրկի գացին և Պ. Ուիլսըն պսակ մը դրաւ Դամբարանին վրայ։ Երեկոյին կենդանաբանական Պարտէզին մէջ ընդունելութեան յանձնաժողովին կողմէ յոյժ փառաւոր և չքեղ խնջոյք մը տրուեցաւ անգլիացի խմբագիրներուն, որուն մասնակցեցան ծովային նախարար Պ. Ֆոն Դիրբէց և գաղթային նախարար Պ. Տէրնպուրկ, և իր հայրը, ծանօթ դրագէտը։ Սեղանին վրայ գերման բանախօսները և մանաւանդ արտաքին գործոց պաշտօնական խորհրդական Պ. Միւլպէրկ իր ճառով, պաշտպանեցին Գերմանիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը զոր կը վարեն գերման կայսրը և կայսրութեան նախարարները։ Անգլիացիք խորին ուշադրութեամբ կ'ունկնդրէին այդ ճառին։ Անգլիացիներու ճառերը, բաց ի Սդանսարդի ներկայացուցչին ճառէն, զուարճալի հանգամանք մը ունէին։ Հանդիսադիր յանձնաժողովին նախագահ Հացֆէլտ իշխանն ըսաւ.— «Դուք այս այցելութեամբ Գերմանիա մը պիտի գտնէք, լորոլին տարբեր այն տեսնելն ուր Գերմանիա ունի արդարագրական ըմբռնումով ծանօթ էր մինչ։ Պրէմայի և Համպուրկի մէջ տեսաք մեր նաւահանգիստներուն զարգացումը. արդարեւ ձեր ծովային յարաբերութիւնները գրեթէ չորս անգամ աւելի ընդարձակ են մերիններէն. հոս կ'ուզենք ցուցնել ձեզ թէ Գերմանիա ի՛նչ մեծ յառաջդիմութիւն ըրած է քաղաքակրթութեան մէջ, առողջապահական հաստատութեանց մէջ, գործաւորաց հոգատարութեան մէջ, ինչպէս նաև գիտութեան և արուեստի մէջ։ Մենք կրնանք դեռ չատ բան սովրիլ ձենէ. բայց կը համարձակինք յուսալ թէ դուք պիտի տեսնէք որ մենք ալ չատ բաներ սորված և յառաջդիմած ենք։ Կը կարծենք թէ հոս Գերմանիային ծանօթանալով պիտի ճանչնաք մեր յատկութիւնը ու նկարագիրը, ինչ որ բարեկամական նոր զգացումներ պիտի ծնցնեն մեր մէջ։ Կեցցէ՛ն մեր Անգլիացի հիւրերը»։

Ցանձնաժողովին դեր նախագահ, Պ. Ֆրանց Մէնտելզօն բաւ.— «Մասնաւոր խնդիր և պատիւ մըն է ինձ յանուն Պերլինի վաճառականութեան ու ճարտարագործութեան ողջունել մեր յարգելի հիւրերը։ Վաճառականութիւնն ու ճարտարարուեստը մեծ չան մը ունին այս հանդիսման մէջ, որ երկու մեծ ազգերու խաղաղասիրութեան իբրեւ երաշխիք, մեծ կարեւորութիւն ունի։ Մենք վաճառականներս, թէեւ տարբոյն վերջը կը կազմենք մեր հաշուեկշիռները, բայց, թերեւս կանխաւն ըլլայ, այսօրուն հետեւութիւն մը հանել կ'ուզեմ մեր այս հանդիպումէն։ Բայց ես կանխելով պիտի ըսեմ թէ մինչեւ ցարդ տեղի ունեցած ամէն թիւրիմացութիւն պիտի անհետանան և զուտ չահ պիտի ունենանք այնչափ փափաքելի «սիրալիր համաձայնութիւնը»։ Վաճառականութիւնն ու ճարտարարուեստը գոյութիւն չեն ունենար առանց ազատով ուսումնական խաղաղութեան, որ երաշխաւորեալ ըլլալու է երկու ազգաց անկեղծ յարաբերութիւններով և անտեսական շահերով։ Մամուլին մեծամասնութիւնը ճանչցած է զայս և յուսանք որ մամուլն այս գիտակցութեամբ պիտի ընթանայ յօգուտ Գերմանիոյ և Անգլիոյ։

«Այս զգացմամբ կը խնդրեմ բարձրացնել ձեր բաժակները, և խմել երկու ազգաց մամուլներուն զարգացման համար։»

Արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Միւլպէրկ ալ իր ճառին մէջ նախ դէմ խօսեցաւ աշխարհի խաղաղութիւնը խանգարելու մասին անգլիական լրագիրներու կողմէ Գերմանիոյ վերագրուած առասպելներուն։ «Գերմանիա, յարեց, այո՛, զօրաւոր ու քաջարի բանակ մը ունի, որուն համար ամէն գերման կընայ պարծիլ, բայց գերման կայսրութեան գոյութենէն ի վեր այդ բանակին ոյժը երբեք չարաչար չգործածուեցաւ։ Անխմանալի է այն մեղադրանքը թէ Գերմանիա գաղտնի կը պահէ իր նաւային ծրագիրը և նպատակները։ Գերմանիոյ նաւային ծրագիրը յայտնի է 1900 յունիս 14ի օրէնքով և աշխարհի գիտէ դայն։ Անգլիոյ ռազմայինն նաւատորմին հետ համեմատութիւն մը, պարզ դիտողին իսկ ապացոյց չի թողուր թէ գերման ծովային ոյժերը իր ծովեզերաց և ծովային առեւտրին պաշտպանութեան համար են միայն։ Սակէ աւելին չենք ուզեր. և զայս կ'ուզենք այն իրաւունքով որ ամէն յառաջդիմասէր և պատուասէր ազգ պէտք է ունենայ։ Մենք պէտք ունինք և կը ջանանք ունենալ ազատ ու պատուաւոր մրցում մը աշխարհի վաճառականութեան մէջ։ Սխալ է կարծել թէ Գերմանիա քաղաքականութեան մէջ հետապնդում մը չունի. բայց ատիկա բաց դուռի քաղաքականութեան համար է։ Ահա այս կէտին մէջ է որ Գերմանիա Անգլիոյ կը հանդիպի. բայց վստահ է Անգլիոյ խելամտութեան վրայ։

«կարծեմ թէ այս մասին պէտք է համաձայնինք, համերաշխ աշխատութեամբ, առանց վնասելու այն բարեկամութեանց և դաշնակցութեանց զորս ձեր տէրութիւնը կնքած է ուրիշ ազգերու հետ։ Ուրեմն աշխատինք, փոխադարձ գիտակցութեամբ և յարգանքով, արթնցնել մեր ազգերուն յատկութիւնները, չմոլանանք առասպելները և անհետացնենք անտեղի անվստահութիւնները։» Բանախօսը բարձրացուց բաժակը և պարպեց Գերմանիոյ ու Անգլիոյ արժանապատուութեան և փառաց համար։

Ընդունելութեան յանձնաժողովի դերատնտեսը Ֆրիտրիխ Տէրնպուրկ, գաղթային վերատեսչին հայրը, նախ շնորհակալութիւն յայտնեց այն մեծահանդէս և սրտագին ընդունելութեան համար զոր վայելեցին գերման խմբագիրները Անգլիոյ մէջ և ըսաւ. «Մենք Անգլիոյ մէջ տեսական և սերտ բարեկամութիւն կնքեցինք։ Ամէն լեզուի մէջ կան այնպիսի բառեր, զորս անկարելի է նոյն մտքով թարգմանել ուրիշ լեզուի. ատոնք յատկանշական են այդ լեզուն խօսող ժողովուրդին համար։ Այսպէս է common sense բառը։ Այս բառերուն մէջ ծածկուած է Անգլիոյ մեծութեան և քաղաքակրթութեան գաղտնիքը։ Մենք ալ վստահ ենք որ այս common sense՝ այսինքն առողջ դատողութիւնը թոյլ չպիտի տայ որ իրականայ Անգլիացիներն ու Գերմանները իրարու դէմ գրգռել ուզողներու նպատակը։ Մենք Գերմաններս ալ բառ մը ունինք gemuetlich որ ուրախ զուարթ կը նշանակէ և պարզութեան և անբռնազբօսիկ բերկրութեան գաղափարը կը յայտնէ։ Մենք «զուարթ Գերմանիան» պիտի ցուցնենք ձեզ և կը յուսանք որ դուք ալ «զուարթ (մէրբի) հին Անգլիան» մեսին բերած էք։ Ուրեմն խմենք զուարթ հին Անգլիոյ և զուարթ Գերմանիոյ միութեան համար, իր քաջ այրերովն ու շնորհալի կիներովը հին Անգլիոյ համար։ Կեցցէ՛»։

Դիշերը բաւական յաւաղացած էր երբ Անգլիացիք Old Fellow երգը երգեցին և Գերմաններն ալ «կեցցէ»ի գոչերով դաւուեցան իրարմէ։

ՀՈՒՆՁՔԵՐԸ

ՍՕՖԻԱ, 29 մայիս. — Վերջին 24 ժամուան մէջ առատ անձրեւներ տեղացին բովանդակ Պուլկարիոյ մէջ, որով երաշտութեան պատճառաւ հունձքերու անյաջողութեան վախն անհետացաւ։

ԼՈՆՏՈՆ, 29 մայիս. — Նիւ-Եորքէ կը հեռագրեն թէ պաշտօնական տեղեկագիրներ չափազանցեալ կը գտնեն հացաբոյսերու վնասին նկատմամբ տարածուած լուրերը։

ԼԱ ՀԷԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 29 մայիս.—Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդը պիտի բացուի յունիս 15ին։ Բարիզի իտալական դեսպան կոմս Դորնէլլի, որ առաջին պատուիրակն է, մօտերս Հռոմ պիտի երթայ իր պաշտօնի մասին կառավարութեան հրամանգներն ստանալու։

ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայիս 30

ՖԻԼԻՊԱՆՈՍԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

Բարիզէն կը հեռագրեն թէ քաղաքական շրջանակներու մէջ չի կարծուիր որ Ֆիլիպանոյի Դահլիճին դիրքը խախտած ըլլայ, հակառակ այն յաղթանակին զոր վերջին անգամ նախարարապետը շահեցաւ Երեսփոխանական ժողովին մէջ։ Միւս կողմէ դժուար է ենթադրել թէ Դահլիճը ձախողութեան պիտի մատնուի Մերակոյտին մէջ, արեւմտեան երկաթուղիին գնման վերաբերեալ ծրագրին պատճառաւ, քանի որ այս ժողովին մեծամասնութիւնն ալ նպատակաւոր է նախաբարութեան։ Ամէն պարագայի մէջ Ֆիլիպանոյի դիրքը զօրաւոր ըլլալուն, չյուսացուիր որ նախարարական տագնապ մը ծագի Խորհրդարանին յառաջիկայ նստաշրջանի միջոցին։

ՌՈՍՄԲԻԻ ՄԻՐԱԶԳԱՅՑԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Աւստրիոյ նախարարապետ Պարոն Պէք բամբակի միջազգային ճարտարարուեստի համաժողովին անդամներուն ի պատիւ երեկոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան նաև դեսպանական մարմինը և պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարները։

ՄՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒԲԻԶ, 31 մայիս.— Հաշուեյարգարումը այսօր դիւրութեամբ կատարուեցաւ՝ չափաւոր «ուէրոս»ներով։ Ֆրանսական ոսկիին կը շարունակէ բարձրացումը և եղած է 95.25։ Օսմ. արժեթուղթերու գիները ամուր են։ Ռուսական արժեթուղթերը կը վաճառուին։ Ռիո Թինթոն, որ Մակարանին ուղղիչ արժեթուղթն է միշտ, 32 ֆր. կորնցուց, թէև պղինձի գինը բարձր է։ Միւս արժեթուղթերուն վրայ գործ չըլլար։ Լոնտոնի մէջ գիները բռնուած են, իսկ Նիւ-Եորքի մէջ լաւագոյն։ Հարաւային Ափրիկէի արժեթուղթերը լքուած են։

—Ֆրանսայի ծովային նախարարութիւնը պաշտօնապէս կը հաղորդէ Շանկայէն ստացած լուրերը՝ Շանգի յաջաւորակին նկատմամբ։ Խրումէն առաջ եկած ճեղքերը մեծցած ըլլալով, միջնորմերը տեղի տուած են և նաւը, ուր չուրեր խուժած են, ընկղմեր է։ Իրեղէններու և թնդանօթներու մէկ մասը ազատուեր է։ Նաւաստիներն ալ ազատուած են։

—Պ. Բուէնքառէ նախագահ ընտրուեցաւ Մերակոյտին երկրագոյժի յանձնաժողովին։ Այդ ընտրութիւնը խիստ լաւ նշան մը կը համարուի՝ եկամուտի տուրքի ծրագրին դէմ։

—Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովը, այսօր, վիճաբանեցաւ 1904ին դրուած զինուորները յառաջիկայ սեպտ.ին արձակելու առաջարկութեան վրայ։ Պատերազմական նախարարը վստահութեան խնդիր յարուցած ըլլալով, առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ 87ի դէմ 431 ձայնով։

—Մէկ քանի լրագիրներ կը ծանուցանեն թէ յարաբերութիւնները ձգտեալ են նախարարապետ Պ. Բլէմանսոյի և երկրական նախարար Պ. Բայեոյի միջեւ։

—Ճարտարագործութեան խորհրդարանական յանձնաժողովը համամտութիւն յայտնեց՝ Բարիզի մէջ միջազգային նոր արուեստանոցի մը կազմակերպութեան։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին յունիսի սկիզբները Բոքէնհակ կը սպասուին։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ նաւային տարբեր սպաները պաշտօնէ կը դադրեցուցուին, անոնց տեղ երիտասարդներ անուանելու համար։

ՊԻԼԼԵՐԱՑ.—Պ. Բասիչի և Պ. Վուլչիի միջեւ փոխանակուած թղթակցութիւնը, որ հրատարակուեցաւ, վերջնոյն կողմէ ծանր ամբաստանութիւններ կը պարունակէ և սա տպաւորութիւնը առաջ կը բերէն թէ նախարարապետ Պ. Բասիչի կացութիւնը պիտի խախտի։

ՊԵՐԼԻՆ.—Անգլիացի օրագրողներուն ի պատիւ նարնջանոցին մէջ տրուած հացկերոյթին ատեն Վիլհէլմ կայսրը երեւցաւ ձի հեծած, ինչ որ մեծ տպաւորութիւն մը գործեց, վասն զի Ուինտսորի մէջ գերմանացի օրագրողներուն տրուած սեղանին ատեն Խուսարա թագաւորը չէր երեւցած։

ՌՈՒԲԻԶ.— Սթոքոլմէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսայի Նախագահ Պ. Ֆալիէռ, Բրիսդիանիայէն ու Բոքէնհակէն վերադարձին, այցելութիւն պիտի տայ նաեւ Շուէտի Օսքար թագաւորին։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Ռուզվէլտ Նախագահը Ինտիանուբոլիսի մէջ մեծ ճառ մը արտասանեց ընկերային մեծ խնդիրներու վրայ։ Յայտարարեց թէ Ամերիկացիները իրաւունք ունին հսկելու իրենց հարստութեանց գործածութեան վրայ, մանաւանդ արհեստապետութեանց կողմէ։ Նախագահը յարեց թէ չահագէտ հարուստները ամէնէն աւելի կը վնասեն սեպականութեան։ Պ. Ռուզվէլտ, երկաթուղիներու խնդրոյն վրայ խօսելով, յայտարարեց թէ ամերիկեան կառավարութիւնը մտադիր չէ արգիլել բաժնեթուղթերու չրջաբերութեան հանուիլը, այլ կ'ուզէ չահագիտութեան դէմ մաքառիլ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Աստրիոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանագրութեան մասին աւստրիական առաջարկութիւնները անընդունելի կը նկատեն հունգարական լրագիրներէ ոմանք, սակայն ճիշդ չենք գտներ այն զրոյցը թէ Ֆրանց Եղէֆ կայսրը ետ պիտի կենայ Բէյշթա կառաբերելիք ուղեւորութենէն։

ԱՇԽԱՐՀԻՒ ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Աւասիկ այս գիշերուան ճերկայացումները.

ՎԱՌԻԷԹԷ ԹԱՏՐՈՆ.— Վառիէթէի նոր խումբը՝ Տուր Լբպէնկ։

ԲԷԹԻ ՇՈՆ-ԱՆՏԻԹԷԱԹՐ.— Այս գիշեր Օրեւրայի տղոց խումբին կողմէ Լէ էսուքանսի դի Սորրենթօ։ Վաղը ցորեկ՝ Քրիսթինօ է լա Քամարկ և գիշերը՝ Քարմեն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ		Փարա
Առաջին ճերմակ օխան	42	-42½
Երկրորդ » »	41	-42
Խառն » »	39	-40
Զավտարը	37	-38
Կարմիր առաջին »	44	-44½
» միջին »	41	-43
ԱԼԻՒՐ		Դրշ.
Տեղական գերմա Ա. Պարկ	90	-
» » Բ. »	88	-

Այսօր 16 վագոն Անատոլիի ցորեն ժամանեց.

Թեփ

Օխան 20 փարա

ԳԱՐԻ

Քէչսթէնէ քիլէն 15 -15½

Բումէլի և Մէրսին 15 -15¼

ՑՈՐԵՆԻ ՀԱՐԱՊԱՐԱԿ

19 Մայիս

Նիւ-Եորք	պատրաստ	83.3.4
»	մարտի համար	.
» 1907	մայիսի »	85.1.4
»	հոկտ.ի »	79.8.8
»	դեկտ.ի »	81.1.2
Լիվերբուլ	պատրաստ	7.
»	յունիսի »	.
»	դեկտ.ի »	6.4.1.2
»	մայիսի »	6.5.
Չիգակօ	պատրաստ	.
»	հոկտ.ի »	71.1.
»	դեկտ.ի »	73.7.
Մարսիլիա	պատրաստ	18.

Մէկ շաբթուան ժամանած ապրանք, ցորեն Անատոլ 146 վագոն, Քէչսթէնէ 76,000 գրիւ։

Ալիւր ռուսական 2300, ռումանական 3500, Մարսիլիա 9400, պուլկարական 1170, Իդալիա 200պարկ ցորեն և ալիւր. հրապարակը հաստատ է. գիներուն բարձր վիճակը կը շարունակէ, ժամանած ապրանքները միշտ բարձր գիներով կը ծախուին։

Գարիի գիներու բարձր վիճակը կը շարունակէ. Մերսինի նոր ապրանք 15¼, 15½ կը ծախուի օխայով, 31—41 օրէն յանձնելի. 33—33½ փարայի առնողներ կան։

Եգիպտացորենի գիները բարձրացան. Եւրոպայի համար պարկով 29½. 30 փր. առնողներ անպակաս են։

ԻԼԱՆ

Զբրաաք Պանգասեան

Զբրաաք Պանգասը իտալէի մերքէզիէսի խատէմէ վէ օտաճըլարը իչուն սէնէի հալիէեէ մախսուս օլմադ իւզրէ իմալ իթտիրիլէճէք օլան 4 ատէտ գաբուի վէ 19 թագըմ սէթրի վէ քանթալօնրն չուխասը իլէ պէրլիգատէ իմալիէսի պու քէրրէ մէվզրի միւնազասաեա գօնըլմըշ օլուպ չէհրը հալը բուսմինին երմի պէրիսնի բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ տօգուզտա իշալէի էվվէլկիսի վէ իրթէսի կիւնիւ սաաթ տօգուզտա եիւզտէ պէշ թէնգլի իսէն օլուր իսէ գապալ իսիլէրէք իհալէի գաթիէսի իճրա գէլընճաաղընտան իմալընա թալիպ օլանլարընը գուլանաճաղլարը չուխաս վէ տիպէթի բարչալարընը վէ բէյ ագչէսինի միւսթասրգպէն մէվգիբի Պանգա իտարէի մերքէզիէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլընսուր։

Ֆի 16 մայիս 323 2—2

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՆՈՒՄ 18/31 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 %	Ս. Ո. 101 36
Ամէնէն բարձր գին	» 102 04
Ամէնէն վար գին	» 101 36
Բուսէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր. 152 ¾
Ամէնէն բարձր գին	» 153 ¾
Ամէնէն վար գին	» 152 ¾
Թրանսվալ	» 50 ¾

ՌՈՒՏՈՒՄ Մայիս 19]1 Ուրբաթ

Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 %	Ս. Ո. 102 05
» » » ժամկ 4ին	» 102 05
Բուսէլի Երկաթուղի	Ֆր. 153 ¼
» » » ժամկ 4ին	» 153 ¼
Քարափ կ. Պոլսոյ	» 453 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա.սերի	» 515 —
» » » Բ.սերի	» 513 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո. 18 37
Շերքէթի Խայրիէ	» 42 50
Շերքէթի Խայրիէի Հաւիսթէ	» 5 50
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	» 4 47
Օսմ. Ծխախոտ	— —
Թրանսէյ բաժնեթուղթ	Գ. կ. 10 —
» ժուիսանս	Գ. կ. 5 05
» պարտատոմսեր	480 —
Թրանսվալ	Ֆր. 52 —
Տերքոսի ջուրի ընկ.	339 —
Պալիա Քարա Ամլաքն	637 —
Միտիլլի պանքա	Օ. Ո. 5 50
Սալոնիքի պանքա	— —
Մերքին Ասանա պրաղթ.	Ա. Ո. 16 37
Քարասու առանձնաշնորհեալ	83 —
» սովորական	81 —
» 5 պարտատոմսեր	84 —
Քարափ Իզմիրի	586 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %	260 —
Հելլենական պարտեւաւոր թուղթ	433 —
» » »	Օ. Ո. 4 13
Լաւրիոն	Ֆր. 82 —
Զարթիրա	» 34 —

ՍԹԻԼԱՆԾ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո. 1 25
» » 8 »	4 —
Բուսէլի Երկաթուղի	Ֆր. 1 ¾
Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի	6½ %

ՓՈԽԱՆԱԿԱՓԻՐ

Լոնտոնի վրայ	Չէք	Դրուշ	109 ¾
Բարիզի »	»	Ֆրանք	22 91½
Վիեննայի »	»	Քորոն	21 97
Պերլինի »	»	Մարք	18 67

ԴՐԱՄԱՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	Ֆր.	110 04
Ֆրանսական »	»	87 09
Գերմանական 20 մարք	»	106 10
Բոլ Էմբերիալ	»	91 —
Մեջիտի տարբերութիւն	»	107 20
Ագծաթ մանրուք	»	104 25
Մեթալիք	»	100 —
Բուլլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 69

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՌՈՒԲԻԶ, 31 Մայիս

Միացեալ Օսմ. պրաղթ.) բաց.	Ա. Ո.	93 80
) գոց.	»	94 —
Բուսէլի երկաթուղի	Ֆր.	156 —
Թրանսվալ	»	53 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	712 —
Իւէժիի բաժնեթուղթ	»	440 —
Պալիա Քարա Ամլաքն	»	687 —
Օսմ. Մաքասուն	»	— —
Ֆրանս. Իրանթ 3 %	»	95 25
Քրէսթ Լիոնէ	»	1157 —
Ռուսական 5 %	Ֆ. կ.	88 25
Իտալական Իրանթ	»	103 15
Սպանիական արտաքին	»	— —
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25 130
Ֆրամազէզ Ֆրանս. Պանքայի	»	3 ¼

ԿԱՐԵՒՈՐ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՒՐԹՕՆԸ (106)

ԹՈՒՐՔ ՍԱՂՈՒ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը Արկածները

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ
ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

ԺԵ.

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿՆՈՋ ՄԸ ՎՐԷԺԸ

Մնաց որ, Թրմբլրուի խօսքերը կը յիշէր. ան վաղայաջորդ օրուան համար բռած էր թէ վանդը պիտի իրականանայ։

Այդ գիշերն ալ նախորդին պէս անցաւ։ Մերուսի հիւանդին քունը չէր տաներ։ Լիզոն նշմարեց այդ բանը։ Շատ տխուր ու ընկճուած էր դեռատի աղջիկը։ Խաւարի ու գերեզմանի կը բախէր։

—Հա՛յր, այդ բանին վրայ մի խորհիք... ինչպէս պիտի տեսնէք, մեռոտի վախեր են ատոնք...

Արշալոյսը ծագեցաւ։ Թրմբլրու այդ օրը մասնաւոր էր իբր վանդի օր։ Սակայն Ժէրմ Մարպրրու ինչպէս պիտի կրնար խաբել Ռօզը։ Դաղտրոը ըսած էր թէ մանկամարդ աղօրեպանուհին ապահով կը թուէր իր յաջողութեան վրայ...

Այդ առտու ալ բան մը չպատահեցաւ։ Կիրակի էր այդ օրը։ Ընդհանրապէս կիրակի օրերը, Լիզոն կէսօրէն յետոյ մէկերկու ժամ դուրս կ'ելլէր և Մար-ալ'Օ կ'երթար։ Իրիկուն չեղած՝ Ռուսեսմոնթ կը դառնար։

Դուրս ելլելու միտք ունէր Ռօզ-Լիզոն։ Դղեակէն մինչեւ Տորնաքի ընակարանը՝ վտանգ մը չկար, մանաւանդ միջօրէին յետոյ և կիրակի օր...

Սակայն ուզեց հօրը իմաց տալ և խորհուրդ հարցնել։

—Հա՛յր, կրնամ դուրս ելլել։

Մերունին աչքերը բոլորովին անշարժ մնացին։

—Կ'ուզէ՞ք որ այսօր դուրս չելլեմ։

—Այո՛։

—Շա՛տ լաւ, հա՛յր, պիտի հնազանդիմ ձեզի։ Նամակ մը պիտի ղրկեմ Մարալ'Օ, որպէս զի ինծի չսպասեն։ Այլապէս կրնան մտահոգ ըլլալ։

Անդամալոյծը երկար չուշնչ մը քաշեց։ Կարծես թէ սփոփուած էր, իր սրտին վրայ ճնշող ահագին բեռ մը վերցուած ըլլալուն։ Ու սկսաւ Ռօզը դիտել ուրախ և երախտապարտ գորովով։ Կը խորհէր թէ այդ օրը անցնելէն յետոյ վտանգն ալ անհետացած պիտի ըլլար։ Բայց ամէն օր առտուընէ մինչեւ արեւուն մայրամուտը՝ միւսնոյն չարչարանքը պիտի քաշէր հիւանդը։

Ժամը ութին, սենեակին դուռը բախեցին։ Դղեակին մէկ ծառան կը պօռար.

—Կառքը պատրաստ է, Լիզոն... հիմայ ճամբայ պիտի ելլէ։

Ամէն կիրակի առտու, այդ ժամուն, ծառաները կառքով կ'երթային և ժամ ուսանին կը դառնային պատարագէն յետոյ։

Լիզոն իր հօր խորհուրդ հարցուց, ըսելով.

—Դո՞ւրս ելլեմ... ինծի այնպէս կը թուի որ վտանգը հոնկից չի կրնար գալ...

Հիւանդին աչքերը սեւեռուն դարձան, պարապութեան մէջ կորսուած։

—Զէ՞ք ուզեր որ եկեղեցի երթամ։

—Այո՛։

—Լա՛ւ։

Ռօզ-Լիզոն դուռը բացաւ, և հոն ըսպասող մարդուն բացատրեց թէ յոգնած ու տկար կը զգայ ինքզինքը, որով սենեակէն չպիտի հեռանար։

Այն ատեն կոմսը հանդարտեցաւ։ Դեռատի աղջիկը կռահեց հօրը հրճուանքը ու տեսաւ անոր ժպիտը։

Ժամերն հանդարտօրէն սահեցան։ Օրը իրիկուն կ'ըլլար։ Ժամը երկուքի տեսնելու, Նաթալի ներս մտաւ։ Այրին կ'ընկերակցէր իր մնդամալոյծ եղբօր, երբ Լիզոն բացակայէր։ Զարմանքով տեսաւ որ նորատի աղջիկը հոն կը գտնուէր։

—Այսօր դուրս ելլելու օրերնիդ է։ Ինչո՞ւ չէք օգտուիր այդ առիթէն։

—Ո՛չ, տիկին... Տորնաքի իմաց տուի թէ անհանգիստ եմ։ Օ՜հ, բան մը չէ, վաղը կ'անցնի, տիկին, յարեց Ռօզ-Լիզոն, տեսնելով որ ընդոստ շարժուձեւ մը կ'ընէ այրին։

Նաթալի սրտնեղ երեւոյթ մը ունէր։ Արագ ակնարկով մը քննեց Ռօզ-Լիզոնի սնմեղ դէմքը և ծերունիին անշարժ և խիստ դիմագծերը։ Արդարեւ զարմանալի կը թուէր այդ յանկարծական անհանգստութիւնը։ Ամէն ծրագիր ի դերեւ կ'ելլէր այդ պատճառաւ։ Իրաւունքնե՞ անհանգիստ էր Ռօզ-Լիզոն թէ այնպէս կը կեղծէր... Եթէ ստոյգ էր՝ դիպուածի արդիւնք կրնար համարուիլ... իսկ եթէ կեղծած էր, ուրեմն հայրն ու նորատի աղջիկը հաւայձանած էին, կոմսը իմաց տուած ըլլալով Թրմբլրուի յայտնած գաղտնիքը... Ուրեմն ինք և իր զաւակները ապահովութեան մէջ չէին ալ եւ, քանի որ կոմսն ու աղջիկը այնքան դիւրաւ կրնային դիրար հաւնիլ։ Ապագան մութ ու սպառնական կը դառնար...

Սակայն Նաթալի անոնց մօտ այնպիսի բան մը չտեսաւ որ իր կասկածները արդարացնէր։ Այրին չհամարձակեցաւ աւելի պնդել։ Շուարած ու դուստր, դուրս ելաւ, ըսելով.

—Եթէ կարծիքնիդ փոխէք, իմաց տուէք...

—Այո՛, տիկին...

Նաթալիի մեկնումէն յետոյ անդամալոյծին նայուածքին մէջ յաղթական առեւութեան մը բոցը տեսնուեցաւ։

Տակաւ վտանգը կը հեռանար Լիզոնէ։

Օդը դեղեցիկ ըլլալուն, նորատի աղջիկը մինչեւ անտառ քշեց կոմսին թիկնաթոռը, ուր հիւանդը կը սիրէր դիտել վօժի բնակարը։ Բանի մը օր առաջ հոս թերուած էր Թրմբլրու։

Երեք ժամ մնացին հոն։

Ժամը հինգին-վեցին Ռուսեսմոնթ դարձան, առանց մէկուն հանդիպելու։

Սենեակին դուռը փակուելէն յետոյ Ռօզ-Լիզոն իր երկու թեւերով չրջապատեց հիւանդին վիզը և ջերմագին համբոյրներով ծածկեց զայն։ Բիչ մը տենդոտ էին այդ համբոյրները։

—Սոսկալի օրն անցա՛ւ, հայր...

—Այո՛։

—Բանէ մը չէ՞ք վախնար ա՛լ ևս... բոլորովին ապահովուա՞ծ էք միթէ։

—Այո՛։

Ռօզ-Լիզոն ալ ապահովուեցաւ, թէև չէր կրցած հասկնալ թէ ինչ կարգի վտանգ մը սպառնացած էր իրեն։ Ռօզ այդ բանին վրայ չխորհեցաւ ալ ևս, քանի որ հայրը համոզուած գոյացուցած էր թէ վտանգը գոյութիւն չունէր։ Ժամը վեցին ատենները, ամէն իրիկուան պէս, Լիզոն ըսաւ.

—Դղեակ կ'երթամ՝ ճաշը բերելու համար...

Ու դեռատի աղջիկը դուրս ելաւ, վայելչագեղ և թեթեւաչարժ, բոլորովին անհոգ, քանի որ վախնալիք բան մը չկար։

Զգալի հակադրութիւն մը առաջ կուգար հիւանդին մէջ։ Թրմբլրուի ըրած յայտնութիւններէն ի վեր երեք օր անցած էին և այդ միջոցին զգացած բուռն յուզումներուն յաջորդած էր հիմա գրեթէ կատարեալ հանդարտութիւն մը։ Կոմսը յոգնած էր, երկու գիշերուընէ ի վեր աչքերը փակած չըլլալով իր ահռելի անձկութեան պատճառաւ։

Ուստի Ռօզ-Լիզոն դուրս ելլելուն պէս, կոմսին արտեւանունքները ծանրացան և խոր ու հանդարտիկ քունի մը մէջ թաղուեցաւ հիւանդը։ Կանոնաւոր շնչառութիւն մը ունէր։

Ռօզ-Լիզոն դէպի դղեակին կողմը կ'ուղղուէր։ Հաղիւ քանի մը քայլ առած, լսեց որ վիզքը կը կանչեն։

—Լիզո՛ն, Լիզո՛ն։

Ետին դարձաւ նորատի աղջիկը ու Նաթալին նշմարեց, որ անձանօթ մարդու մը հետ կը խօսէր։ Այդ վերջինը նամակ մը կուտար այրին։

—Եկէք, աղջիկս, այս նամակը ձերն է, ըսաւ Նաթալի։

(Շարունակելի)

ՀԻՒՆԵԱՏԻ ԵԱՆՕՍ
HUNYADI JANOS

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ԲՆԱԿԱՆ ՄԱԲՐՈՂԱԿԱՆԸ

Ազդու, ապահով ու հեշտ կերպով կը ներգործէ

Կը յանձնարարուի ամէն անոնց որոնք ենթակայ են

Սովորական պէղութեան, ստամոքսացաւի, լեարդի հիւանդութեանց, մաղձի խանգարումներու, լեարդային համախտումի, զանազան տենդերու եւ տաք կլիմաներու յատուկ ուրիշ հիւանդութեանց

Գործածման չափը, իբր մաքրողական՝ 2 դաւաթ, իսկ իբր լուծիչ դեղ՝ 1 դաւաթ.

առտուն՝ բան չկերած խմել 24—15

ՊԷՏՔ Է ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԵՒ ՆՄԱՆՆԵՐԷՆ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐԷՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԷՔ

Ընդմէջ Հբրի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիաս	4311	Հիսարլիկ	1531	Մարսէլլս	3709	Մարֆա	1119
Սէլէքթ	3607	Տամինս	938	Հինտու	3720	Միքտաս	3557	Տիբիս	1735
Անճէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Սաթիսոքս	2277	Տրաքս	1713	Հուսմպէց	595	Մանդէպէլս		Սցէրս	1203
Պասանս	1822	Տիսամս	504	Իպէս	2354	Մուսթիլս	3419	Թասոս	1323
Պորտոֆինս	1264	Էպքս	3464	Իսանս	5140	Նէքս	1033	Թ. Ուիլսոն	1546
Պըֆֆալս	4481	Էլսքասս	1520	Ճիւնս	1080	Օտիս	4100	Թոքիս	3327
Դէյրս	1371	Էցտաքս	1841	Ռէլէս	1053	Ինթացիս	4036	Թալէս	1470
Դալիբսս	1837	Ֆիտս	954	Ռաբինս	2307	Օրլանս	1535	Օւրպինս	242
Դաբէս	1244	Ֆիլանտ	1828	Ռոմիս	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գազս	1094	Ֆիլամինկս	349	Լէս	1053	Բանս	510	Վոլս	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանչիսքս	4582	Լէքանթս	2272	Բիալեռ	3329	Վալիուսքս	2391
Սասէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1643	Բինարս	1553	Նէս	1350
Գալտրաս	4235	Կիկանս	1143	Լորէնցս	3191	Բոլս	1613	Զէցս	1200
Գոնիս	2905	Կօզս	1011	Մալս	724	Բօֆէս	1789	Թարս	
Գորս	895	Կրանս	1695	Մարէնկս	1273	Բոգաչիս	136	Մայսն	

Ընդհանուր վաճառքով Հբլէն հոս հասած են.

Սիսկոս չոգենաւը, նաւապետ Ռէյնոր։

Թայզս չոգենաւը, նաւապետ Մաքլէրըն։

Ընդհանուր վաճառքով Հբլէն հոս կը սպասուին.

Ալէքս չոգենաւը, նաւապետ Հիթ, ամսոյս 15ին։

Մարիլս չոգենաւը, նաւապետ Տօպսն, ամսոյս 22ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԶՕՏ

Թիւ 22-24, Ֆիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—23

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ այդեմշակներու թէ որթատունկերու վրայ կապոյտ արջասպ սրսկելու չրջանը մօտեցած ըլլալով, ստիպողական է որ այգեպէրները արջասպի ենթարկեն իրենց այգիները, միլիտիւի աւերներուն առաջքն առնելու համար։

Ընդհ. Տնօրէնութիւնը այս առթիւ կը յիշեցնէ թէ կանաչ արջասպի գործածութիւնը կանխարգել միջոց մըն է և ոչ բուժիչ դարման մը։ Հետեւաբար իր աղդեցութիւնն առաջ բերելու համար՝ այդ գործողութիւնը պէտք է կատարուի հիւանդութիւնը տունկին վրայ երեւան գալէն առաջ։ Գործողութիւնը սապէս պէտք է ընել։—

Առաջին անգամ երբ որթատունկին մատաղ ճիւղերը 6-8 տերեւ ունենան, երկրորդ անգամ՝ 20-25 օր յետոյ, երրորդ անգամ առաջին արջասպումէն 20-25 օր ետքը՝ երբ օդը խմաւ է։ Սակայն այդ գործողութիւնը բոլորովին դադրեցնելու է յուլիսին, ուր խաղողները հասունցնելու վիճակին կը հասնին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը յիշեցնէ նաև թէ արջասպի լուծոյթը սապէս պէտք է պատրաստուի. 2 քիլօ սիւլֆատ տը ֆիւիվր (կանաչ արջասպ) և նոյնքան կիր՝ 100 քիլօ ջուրի համար։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

8/21 մայիս 1907 (1323) 10—4

ԱՄԷՐ ԲԻՖՈՆ

Société Producteur du France, Péra

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՊԷՐԱ.

Ամենաբարձր գնահատումներու արժանացած գանազան առուտստահանգիստներու մէջ։

ԱՄԷՐ ԲԻՖՈՆԸ, ամէնէն չատ քինինա պարունակող սա կաղդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժիրական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կորովիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առտուն տնօրի փորանց կամ հաչէն առաջ առնուած ատեն՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին ընորհիւ՝ մարդուս սպառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդէ դեռ կը մնայ։

Դանօթ. — Անխնայ մ ըդիկ մեր վաճառանիշը կեղծած ըլլալնուն, Ամէր Բիֆոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կուտանք առանձնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ չիլերը Իւնիօն տէ Ֆապրիքանի գրոյմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ

Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ.

Պ. Պ.

Բ Պոնոմ Ղալաթիա

Ա. Ռէնքիա »

Էքզոնմիք Դոօրէռաթիվ Ղալ, Բերա եւ Գատրգիւղ

Ռոզառիս Սիւսօնէ Ղալաթիա

Բարաստրուլ եւ Մէլէթիատս »

Ժ Սթավրօրուլ »

ՍԲ Սվրօրուլ Եղբարք

Քօթթաքի Եղբարք

Վէնան Գասապեան (Դեղվէ.) Կ Պոլիս

Մէյմէտ Բեազիմ

Տ Մեզիքի որդի եւ Ընկ

Մ Մեզիքի

Թ. Լինս

Պ. Եէֆէրեան

Ժ Վօնթիլիանօս եւ Ընկ.

Լիմիլ Լանդրիոլ Բերա

Տէմիթրաքօրուլ եղբ. ք եւ Ընկ

Թ. Սաբրէեան Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա

Պօն Մարշէ Բերա

եւն եւն եւն. 50—21

ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԻՏ

ՏՕՔԹ. ԻԶԶԷԹ ՔԵԱՄԻԼ

ՄԱԶԻ ԶՈՒՐ

Մաղերուն գոյնը առանց փոխելու գլխուն վրայ յառաջ եկած պզտիկ թեփիկները բոլորովին կը ջնջէ, մաղերուն արմատները կը զօրացնէ և հերթափոխութեան արգելք ըլլալէ զատ, անոնց երկնալուն ալ կը նպաստէ։ Ցիշեալ ջուրին բուժիչ յատկութիւնը հաստատուած և ապացուցուած է օսմ. նշանաւոր բժիշկներու կողմէ և մեծ գնահատման արժանացած է։

Կը գտնուի մայրաքաղաքիս բոլոր առաջնակարգ դեղարանները։

Բարիզի քաղաքապետական ցուցահանդէսին կողմէ ոսկի միտալով գնահատուած է։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԳԱՍՈՒՈՒՄ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Ցունիս 3ին, Իմիրդի, Սեւ Ծովէն

Ցունիս 3ին, Անգլիոլի. Մարսիլիայէն (յաւելուածական ուղեւորութիւն)

Ցունիս 11ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն

Յունիս 17ին, Սիրիասի, Սեւ Ծովէն

Ցունիս 25ին, Իմիրդի, Մարսիլիայէն

Ցուլիս 1ին, Ֆրիժի, Անատ. Հողերէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ցունիս 4ին, Իմիրդի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Ցունիս 4ին, Անգլիոլի, ուղղակի Պաթում

Ցունիս 12ին, Ֆրիժի, Զօնկուլտաք, Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովոռոսիսք

Ցունիս 18ին, Սիրիասի, Մարսիլիա

Ցունիս 26ին, Իմիրդի, Սեւ Ծով։

Ցուլիս 2ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։

15 50—3 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան արբեւեկութիւններ

Մայիս

Բշ. 14|27 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա, Իրիկուան ժամը 4ին։

Գշ. 15|28 Պրէյլա, Ազաքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցու Թիւն Բռա-Սաթա ու Սուբ ոյ Նաւահանգիստները մեկնող չոգենաւին հետ։

Գշ. 15|28 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ, Ազով, Օտեսա-Բէլսոն, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու չոգենաւերուն հետ։

Դշ. 16|29 Իմնէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քարասունա, Տրապիզոն, Բիւէ, Պաթում, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։

Դշ. 16|29 Մէվասատաբլ ժամը 10ին։

Եշ. 17|30 Տարսանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Յաֆա, Բռա-Սաթա, Ազաքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 19|1 Օտեսա, Իրիկուան ժամը 4ին։

50—34

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբարդ եւ ապրանք փոխադրող չոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սկդի	Նայզօգրիս
Մինֆիս	Էմէյսիս
Բաֆսիս	Գուլգիրիս
Թէյպր	Մօտրիս
Նարտօճ	Ցայնի
Նավարին	Ցարսու
	Թիզս

Առաջին կարգի չոգենաւերը չատ հանգրտաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, եղեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին։

Երկրորդ կարգի չոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեսչուհի չունին։ սդեղինն

Կ. Պոլսէ Լիվերբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հանելու համար՝ իրենց հրահանգները առն չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները մանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈՒ եւ Ընկ.

Գործակալք

Ուիթոլ խան, Պանչէ գաբու, Պոլիս

ՃԷՅՄ ՄՕՍ ԸՆԿ.

50—23 31 ՃԷՅՄ Սդրիդ, Լիվրբ ուլ

Աբեսնաբէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

PHOENIX ASSURANCE Ld. Co.

«ՖԻՆԻՔՍ»

ESTABLISHED 1782

ՀԻՄՆԵՍԱԼ Ի ԼՈՆԴՈՆ [1782 ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ

ԱԹԳԼ. ՈՍԿԻ 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ վճռուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ՝ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է. ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ եւ ՍԵՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Յա՛րդ վճարած է առաւել քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ եւ Պոլսոյ եւ գաւառաց։ Դ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքալիս խան, Պանչ Օրօմանի մօտ, Ղալաթիա։

Փոխ գործակալ ի Պոլիս
ՃԻՎԱՆ ԹԷՐԷԶԵԱՆ
50—28 Ֆնտգլեան խան

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին
8,000,000 ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին
3,700,000 ֆր.
ԿԵՆԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԼԵՐ՝ Ադրիանագրիա, Դամիրէ, Դամալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասբիր եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ Եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես Իճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուն որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղմաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Մնսուկ մը, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—36

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՒՐԹՕՆԸ —69—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԷՋԻԻԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԶԱՒԱԿԸ

Ե.

ՊԱՏԱՀԱՐԸ

Ժէրվէի մռայլ դէմքը ա՛լ աւելի մթագնեցաւ։ Զայրը այլայլեցաւ, սա հարցումն ըրած ատեն.

— Պարոն կոմս, ինչ է ձեր ուզածը։

Պ. տ'էրքիւանսի պահ մը լուռ մնաց։ Երկուքն ալ պարտէզին խորը կը գրանուէին, սեւաթոյր մամուռով ծածկուած պատին դէմ։

Մաքսիմ այնքան մեղմացուց ձայնը որ Ժէրվէ պէտք եղաւ աւելի մօտեցաւ, հակառակ պատչաճութեան։

Բայց տիրոջ և ծառային միջեւ անջրպետ չկար ալ ևս։

Երկու մեղակիցներ էին անոնք որ ծուռակ մը կը լարէին։

Այն գործը զոր կոմսը կ'ուզէր յանձնել Ժէրվէի, չատ ճարտարութիւն և վճռականութիւն պահանջող բան մըն էր, ու անպատկառութեան մասին կը գերազանցէր նախորդները։ Հակառակ տիրող մթութեան, կոմսը տեսաւ որ դռնապանին բիրտ դէմքը սոսկալի արտայայտութիւն մը ստացած էր։

— Գործադրութեան ինչ միջոց կայ։

Ժէրվէ վարանում ցոյց տուաւ։

— Պիտի նախընտրէի անոր գործը լմնցնել բոլորովին։

— Միեւնոյն բանը չէ, ըսաւ կոմսը հանդարտօրէն, այդ վայրագ խօսքին իբր պատասխան։

— Ամէն վտանգ կը ստանձնեմ։ Ինծի համար կեանքը այնքան մեծ արժէք մը չունի։ Մնաց որ, ամէն մարդու գործ չէ դիս ձերբակալել։

Հակառակ առաջարկին քաջմեղի հանդամանքին, կոմսը բարկացայտ շեշտով մը ըսաւ.

— Կրո՛ղ, այդ անբանի գաղափարներովդ պիտի կործանես զիս։

— Լաւ գիտէք թէ այնպիսի բան չեմ ըներ։ Հարկ եղածը միայն ի գործ պիտի դնեմ, քրթմնջեց Ժէրվէ։

—Բեզի ըսի որ թերեւս այդչափին ալ պէտք չպիտի մնայ։ Գործես կամ անգործ մնաս, ամէն պարագայի մէջ լայնօրէն պիտի վարձատրեմ քեզ։

—Պէտք չունիմ վարձատրութեան։

—Ինչպէս որ կ'ուզես։ Բան մը կորսընցուցած չպիտի ըլլաս։

—Ինչ նշանէ պիտի հասկնամ որ գործելու ատենն եկած է։

Կոմսը վայրկեան մը խորհեցաւ։

—Բեզի պիտի ըսեմ. «ժամը վաթսուն քիլոմէթրը մի՛ անցնիր»։

—Մա՛ռ է ամէնը։

—Ուրիշ ինչ կ'ուզես։ Կարծեմ դուն ալ կ'ըմբռնես թէ չէ կարելի աւելի բացորոշ խօսիլ ուրիշի ներկայութեան։

—Ո՛չ, բայց այդչափ ամնչան պարբերութիւն մը կրնայ ուշադրութենէս վրիպիլ։

Կոմսը բուռն չարժում մը ըրաւ։

—Այս իրիկուն բան մըն ես եղեր, խեղճ աղայ։ Կը վախնամ որ գործին մէջէն չպիտի կրնաս ելլել։ Սակայն պէտք է այդ գործը գլուխ հանել...

—Պարոն կոմս, այսօր չատ անհամբերութիւն կը ցուցնէք, դիտել տուաւ Ժէրվէ այնպիսի մտերմութեամբ մը որ անսովոր բան մը չէր երկուքին յարաբերութեանց միջեւ։

—Անասուն, որքան պարբերութիւնը պարզ ըլլայ, այնքան դիւրաւ պիտի կըրնամ զայն արտասանել ո և է տեղ և ամէն մարդու առջեւ, ըսաւ կոմսը, մռայլ պարզութեամբ։

—Լա՛ւ։ Հասկցայ, ըսաւ Ժէրվէ։

Ու մտքին մէջ լաւ դրոշմելու համար, դռնապանը կրկնեց. «ժամը վաթսուն քիլոմէթրը մի՛ անցնիր։»

Մաքսիմ յարեց.

—Եթէ այդ պարբերութիւնը չարտասանեմ, բան մը չպիտի ընես, կը հասկնա՞ս։ Համաձայնեցանք, այնպէս չէ՞։

—Այո՛, կատարելապէս համաձայնեցանք, պարոն կոմս։

—Հիմա գնա՛ պատրաստէ կառքը։ Ինծի սպասող անձը պէտք չէ որ խորհրդակցութեան մէջ տեսնէ մեզ։

—Այդ պարոնը հոս՞ առաջնորդելու է։

—Դռնապանը ինծի իմաց պիտի տայ։

Ժէրվէ պարտէզէն դուրս ելաւ և գնաց սպասեց մուտքի բակին մէջ։

Իր տիրոջ հրամանին համաձայն, Ժէրվէ սկսաւ կառքը պատրաստել։ Բոլոր մեքենական մասերը աչքէ անցուց, մօթէօրը զննեց և պղինձէ կաղմածները շօշափեց։ Մերթ իր ձեռքով կը գգուէր փայլուն ջնարակը։ Հաճոյքով կը փայփայէր ու կը շօշափէր այդ արագընթաց մեքենան, ինչպէս ձիաւոր մը կը գգուէ իր կենդանին, քանի որ անոր կը վստահի կանքն ու գերազոյն բաղդը։

Այդ պահուն մութի մէջ թաղուած պարտէզին յուրջը, կարմրագոյն լոյս մը կը պտտուէր անվերջանալի կերպով,

Կոմսին սիկառն էր, զոր անգիտակցաբար կը ծխէր ան, խոր երազանքի մը մէջ թաղուած։

Ժամը վեցի ատենները կոմսին իմաց տուին թէ Պ. Շամպլօ եկած էր։

Մաքսիմ այնուժամայ դիմաւորեց դատական պաշտօնատարը, և ձեռքը սեղմելով, ինքնաչարժ կառքը հրամցուց։

Կառքն սկսաւ յառաջանալ։

Հակառակ փողոցներու մէջ տիրող խնդրոյմին, կառքը մեծ արագութեամբ կ'ընթանար, ամէն խոչընդոտ դլելով անցնելով, պէտք եղած տեղերը կանգ առնելով և ճկուն խոյացումով մը ճամբայ ելլելով նորէն։ Այնքան հրաչալի արագութեամբ մը կը յառաջանար որ մարդ ինքզինքը կատարելապէս ապահով կը զգար անոր մէջ։

—Ձեր հնոցպանը հիանալի կերպով կը վարէ կառքը, դիտել տուաւ Պ. Շամպլօ, խօսքը կոմսին ուղղելով։

—Կառքը իմս չէ։ Անտերոջս կը վերաբերի։

—Անշուշտ Պ. տ'Ալիսնէ յատկապէս մեզի համար ղրկած է։ Շատ ազնիւ անձ մըն է, գոչեց պաշտօնատարը։

Պ. Շամպլօ չարունակեց հիացում յայտնել Ժէրվէի նկատմամբ, երբ ամրութիւններն անցնելէ յետոյ զգաց որ ցնորեցուցիչ արագութեամբ կ'ընթանար կառքը, առանց ո և է մտահոգութիւն զգալու։

— Մարքիզն ո՞ւրկէ գտեր է այս ճարտար հնոցպանը, հարցուց Պ. Շամպլօ։

Թերեւս այդ մանրամասնութիւնը չէր հետաքրքրեր զինքը։ Բայց Պ. Շամպլօ ամէն նիւթերու վրայ խօսք կը բանար, խուսափելու համար այն միակ նիւթէն՝ որուն վրայ չէր դադրեր խորհելէ ինք, ինչպէս նաեւ ընկերը։

— Մէքենկի իմ հին զին